رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

إِقَامَةُ البَرَاهِينِ عَلَى حُكْمِ مَنِ اسْتَغَاثَ بِغَيرِ اللهِ

بشتو

پښتو

د هغه چا د حکم په اړه د دلايلو وړاندې کول چې له الله پرته له بل چا څخه مرسته غواړي

ليکنه قدرمند شيخ صاحب
عبدالعزيز بن عبد الله بن باز

إِقَامَةُ البَرَاهِينِ عَلَى
حُكْمِ مَنِ اسْتَغَاثَ بِغَيرِ اللهِ

د هغه چا د حكم په اړه د دلايلو وړاندې كول چې له الله پرته له بل چا څخه مرسته غواړي

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

ليكنه قدرمند شيخ صاحب
عبد العزيز بن عبد الله بن باز

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دويم پېغام:

پر پیغمبر ﷺ د مرستې غوښتلو حکم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى بهداه.

اما بعد: د کویټ المجتمع ورځپاڼې په خپله پنځلسمه ګڼه کې، چې د ۱۳۹۰ هجري قمري کال د ۴ میاشتې په ۱۹ نیټه خپره شوې وه، (د پیغمبر صلى الله عليه وسلم د زوکړې کلیزه) تر سرلیک لاندې بیتونه خپاره کړي وو، چې پکې د امت د ژغورلو، بریا، له بې اتفاقۍ او اختلاف څخه د خلاصون په موخه پر هغه صلى الله عليه وسلم مرسته غوښتل شامل و، دا بېتونه د یو چا په نوم چې ځان (آمنه) بولي لاسلیک شوي او دا یې د یادو بیتونو متن دی:

ای د الله رسوله، نړۍ وژغوره ...جګړې اور اخلي او لمبې یې خیژي.

ای د الله رسوله امت وژغوره... ډیر وخت وشو چې د شک په تیارو کې بندیوان دی.

ای د الله رسوله امت وژغوره چې ... د غمونو په کړلېچونو کې یې خوبونه ورک شوي دي

. . . تر دې چې وایي:

بیړنۍ بریا راکړه .... لکه د بدر د ورځې په خبر؛ کله دې

چې الله راوباله.

نو ذلت پر یوه لویه بریا بدل شو ... الله داسې سرتیري لري چې تاسو یې نه وینئ

(پدې ډول دا لیکواله په رسول الله صلی الله علیه وسلم غږ کوي، مرسته ترې غواړي او د امت لپاره ترې بیرنۍ بریا غواړي، یا یې هېر دي - او یا نه پوهېږي - چې بریا یوازې د الله په لاس کې ده، نه د رسول الله صلی الله علیه وسلم په لاس کې او نه د نورو مخلوقاتو، لکه څرنګه چې الله تعالی په خپل مبین کتاب کې فرمایلي:

﴿...وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ﴾

ژباړه: (او نه دی مدد مګر د الله له جانبه). [آل عمران سورت: ۱۲۶ ایت]، او الله جل جلاله فرمایلي:

﴿إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ...﴾

ژباړه: (که چېرې الله ستاسو مدد وکړي، نو بیا پر تاسو باندې هیڅوك غالب راتلونکی نشته او که چېرې تاسو (بې مدده) پرېږدي، نو څوك دی هغه کس چې له هغه (الله) نه بعد به ستاسو مدد وکړي). [آل عمران سورت: ۱۶۰ ایت].

او د دعا او مرستې غوښتلو دا عمل: له الله تعالی پرته بل چا ته یو ډول عبادت کول دي؛ دا د نص (قرآن، حدیث) او اجماع له مخې معلومه ده چې الله پاک مخلوقات د دې لپاره

پيدا کړي چې عبادت يې وکړي او د عبادت د څرنګوالي او د عبادت لور ته د بلنې لپاره يې رسولان راليږلي او کتابونه يې نازل کړي، لکه چې الله پاک فرمايلي:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

ژباړه: (او ما پېريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي). [الذاريات سورت: ۵۶ ايت]، او الله - تعالی - فرمايلي دي:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

ژباړه: (او يقينًا يقينًا مونږ په هر يو امت کې يو رسول ليږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ...). [النحل سورت: ۳۶ آيت]، او الله - تعالی - فرمايلي:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴾

ژباړه: (او له تا مخکې مو کوم رسول نه دی ليږلی مګر هغه ته مو وحي کړې چې له ما پرته بل الله نشته، نو يوازې زما عبادت وکړئ). [الأنبياء سورت: ۲۵ آيت]، او الله جل جلاله فرمايلي:

﴿الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾

﴿أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ۝٢﴾

ژباړه: (الف، لام، را، (دا) کتاب دی چې آیتونه یې محکم کړی شوي دي، بیا د ښه حکمت والا، پوره خبردار ذات له خوا نه په تفصیل سره بیان شوي دي)

(دا چې تاسو عبادت مه کوئ مګر یواځې د الله، بېشکه زه ستاسو لپاره د هغه له جانبه (رالیږل شوی) وېروونکی او زېری ورکوونکی یم). [هود ایت: ایتونه ۱، ۲].

نو هغه، پاک ذات، په دې پرېکنده آیتونو کې روښانه کړېده چې ثقلین (انسانان او پیریان) یې نه دي پیدا کړي مګر د خپل عبادت لپاره، هغه ذات چې شریک نه لري، او دا یې هم روښانه کړې چې هغه پیغمبران - علیهم السلام- ندي رالیږلي مګر د خپل عبادت لپاره؛ چې په عبادت امر وکړي او له ضد څخه یې خلک منع کړي، هغه جل جلاله دا هم څرګنده کړه چې هغه خپل آیتونه محکم او پرېکنده کړي او تشریح کړي یې دي، تر څو له هغه سپېڅلي ذات پرته د بل چا عبادت ونه شي.

او څرګنده ده چې عبادت د الله تعالی یووالی او د هغه اطاعت دی، د هغه د اوامرو په منلو او له نواهیو څخه یې پر منع کېدلو، الله تعالی په ډیری آیتونو کې پدې امر کړی او خبر یې ورکړی، په شمول د دې آیت چې فرمایي:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

ژباړه: (حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مګر

په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دين (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي (او) حنيفان (له باطله حق ته راګرځېدونکي) وي...). [البينة سورت: 5 ايت]، او د الله تعالى دا وينا:

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

ژباړه: (او ستا رب حکم کړی دی چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مګر يواځې د هغه او له مور او پلار سره ښه احسان کوئ...). [الإسراء سورت: 23 آيت]. او دا قول د الله تعالى:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ٣﴾

ژباړه: (بېشکه مونږ تا ته کتاب په حقه سره نازل کړی، نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دين هغه (الله) لره خالص کوونکی يې).

ژباړه: (خبردار شئ! خاص د الله لپاره خالص دين دی، او هغه کسان چې له هغه نه غير يې دوستان (کارسازي) نيولي (وايي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته نږدې کړي، ښه نږدې کول، بېشکه الله به د دوی په مينځ کې په هغو خبرو کې فيصله کوي چې دوی

په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله هدایت نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي). [الزُّمَر سورت: 2-3 ایتونه].

او پدې معنا سره ډیری آیتونه راغلي چې ټول یې الله تعالی ته په عبادت کې د اخلاص پر وجوب او له هغه پرته د پیغمبرانو او نورو د عبادت په پرېښودلو دلالت کوي.

او په دې کې شک نشته چې دعا د عبادتونو یو له خورا مهمو او جامعو ډولونو څخه دی، نو دا باید یوازې الله لپاره خالص وي، لکه چې الله تعالی فرمایلي:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴿١٤﴾﴾

ژباړه: (نو تاسو الله بلئ، په داسې حال کې چې همده ته د دین خالص کوونکي یاست، اګر که کافران یې بد ګڼي). [غافر سورت: 14 ایت]. او الله تعالی فرمایلي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴿١٨﴾﴾

ژباړه: (او دا چې یقیناً جوماتونه خاص د الله لپاره دي، نو تاسو له الله سره بل هیڅوك مه بلئ). [الجن سورت: 18 آیت]، او دا لاربښوونه چې په عبادت سره د الله تعالی یوازې کول دي ټول مخلوقات، په شمول د پیغمبرانو او نورو ته شاملیږي، او د هغه دا قول:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ﴿١٠٦﴾﴾

(او له الله نه پرته کوم داسې څوک مه رابله چې نه درته ګټه رسولی شي نه زیان، که ته داسې وکړې نو له ظالمانو نه به یې). [یونس سورت: 106 ایت]، دا پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته خطاب دی خو ښکاره ده چې هغه الله تعالی له شرک څخه ساتلی دی، نو موخه ترې له شرک څخه د نورو ویرول دي، بیا الله تعالی فرمایلي:

﴿وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ﴿١٠٦﴾﴾

ژباړه: (او له الله پرته بل هغه څوک مه رابوله چې نه ګټه او نه ضرر درته رسولای شي، که دې دا وکړل؛ نو پرته له شکه ته به له تېري کوونکو څخه یې). [یونس سورت: 106 ایت]، او دا پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته خطاب دی خو موخه یې نورو ته خبرداری ورکول دي. ځکه معلومه ده چې الله تعالی خپل رسول له شرک څخه ساتلی، بیا الله تعالی په سختو الفاظو او ویروني له شرک څخه منع کړې ده او فرمایلي یې دي:

﴿...فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

ژباړه: (...نو که چیرې ته دغه (کار) وکړې، نو بېشکه ته به په دغه وخت کې له ظالمانو څخه یې). او ظلم چې کله مطلق بیان شي، مراد ترې لوی شرک وي، لکه چې الله تعالی فرمایلي:

﴿...وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

ژباړه: (...او همدا كافران ظالمان دي) [البقرة سورت: ۲۵۴ ايت]. او الله تعالى فرماېلي:

﴿...إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾

ژباړه: (بېشكه شرک يقينًا ډېر لوى ظلم دى). [لقمان سورت: ۱۳ آيت]. نو كه د آدم عليه السلام د اولادې سردار - صلى الله عليه وسلم - له الله پرته بل څوک راوبلي، هغه به له ظالمانو څخه شي، نو د نورو خلكو به څه حال وي؟

نو له دې او نورو آيتونو معلومه شوه چې له الله تعالى پرته بل څوک رابلل لكه: مړي، ونې، بوتان او داسې نور - د الله تعالى سره شرک او په عبادت كې د الله تعالى د يووالي سره په ټكر كې عمل دى؛ او عبادت د انسانانو او پېريانو د پيدابښت، د پېغمبرانو د رالېږلو، او د كتابونو د نازليدلو موخه ده، همدا رنګه (شرک) د: (لا اله الا الله) د معنا سره په ټكر كې دى، چې په حقيقت كې دا كلمه له الله پرته د بل هر څه عبادت نفي كوي او يوازې الله تعالى ته يې ثابتوي، لكه چې الله پاک فرمايلي:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِۦ هُوَ ٱلْبَٰطِلُ وَأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلْعَلِيُّ ٱلْكَبِيرُ ۝٦٢﴾

ژباړه: (دغه په دې سبب چې بېشكه الله، هم دى حق دى او دا چې بېشكه هغه چې دوى يې له هغه (الله) نه غير بولي،

همغه باطل دی او دا چې بېشکه الله، هم دی ډېر اوچت، ډېر لوی دی). [الحج سورت: ۶۲ آیت].

او همدا د دین اصل او د ایمان اساس دی، او عبادتونه تر هغه وخته پورې اعتبار نلري تر څو چې دا اصل سم نه وي، لکه چې الله تعالی فرمایلي دي:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴿٦٥﴾﴾

ژباړه: (او یقینًا یقینًا تا ته وحي کړی شوې ده او هغو کسانو ته چې له تا مخکې وو (داسې چې) قسم دی که تا شرك وکړ (نو) ستا عمل به خامخا لازمًا برباد شي او ته به خامخا لازمًا له تاوانیانو څخه شې). [الزمر سورت: ۶۵ ایت]. او الله پاک فرمایلي:

﴿...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

ژباړه: (او كه چېرې هغوی شرك كړی وَی (، نو) له هغوی نه خامخا به ضایع شوي وو هغه عملونه چې دوی به كول). [الأنعام سورت: ۸۸ آیت].

له تېرو دلایلو څرګندیږي چې د اسلام دین او د شهادت کلمه چې: (لا إله إلا الله) ده دوه لوی اصول لري:

یو دا چې یوازې د یو الله عبادت وشي چې شریک نه لري؛ نو څوک چې پیغمبران او نور مړي راوبلي، یا بوتان، ونې، تیږې یا نور مخلوقات راوبلي یا له هغوی مرسته وغواړي،

یا په قربانیو او نذرونو سره هغوی ته نږدې شي، یا هغوی ته لمونځ او سجده وکړي، نو یقینا چې هغوی یې له الله پرته د ځان لپاره معبودان او د هغه سپیڅلي ذات سره شریکان نیولي، او په دې سره یې د (لا اله الا الله) معنا نقض کړې ده.

دويم: دا چې د الله تعالی عبادت یوازې د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم په شریعت سره وشي، ځوک چې په دین کې د داسې یو څه نوښت وکړي چې الله تعالی یې اجازه نه وي ورکړې؛ نو د محمد صلی الله علیه وسلم په پیغمبرۍ د ګواهۍ ورکولو معنا یې نه ده پر ځای کړې، او عمل یې ورته ګټه نه رسوي او نه ترې قبلیږي، الله تعالی فرمایلي:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴿٢٣﴾﴾

ژباړه: (او دوی چې څه عمل هم کړی دی هغه ته به مونږ ورسو، نو هغه به خوړ کړی شوی ګرد وګرځوو). [الفرقان سورت: ۲۳ ایت]، او په آیت کې له یادو اعمالو څخه موخه: د هغه چا عملونه دي چې الله تعالی سره د شرک کولو په حال کې مړ شوی وي.

په دې کې هغه بدعتي اعمال هم شامل دي چې الله تعالی یې اجازه نه ده کړې، او د قیامت په ورځ به لکه د خپور کړی شوي ګرد په څېر وګرځي (دوړه به شي) ځکه چې د پاکیزه شریعت مطابق نه وو، لکه څرنګه چې نبي صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

«مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ».

ژباړه: «چا چې زموږ په دین کې نوې شیان راپیدا کړل چې له هغه څخه نه وي، هغه مردود دي». د دې حدیث پر صحت اتفاق شوی دی.

د وینا لنډیز داسې دی چې: دې لیکوالې په خپل فریاد او دعا سره رسول الله صلی الله علیه وسلم مخاطب ګرځولی او له الله رب العالمین څخه یې مخ اړولی، هغه ذات چې په لاس کې یې بریا، تاوان او ګټه دي او له هغه پرته د بل چا په لاس کې نشته.

او له شک پرته چې دا لوی ظلم دی، په داسې حال کې چې الله تعالی د هغه په رابللو امر کړی، او څوک یې چې رابلي هغه سره یې د قبلولو ژمنه کړې او څوک چې د هغه له رابلنې سرغړونه کوي هغه یې په جهنم سره ګواښلی لکه چې الله تعالی فرمایلي:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ۝٦٠﴾

ژباړه: (او ستاسو رب فرمايي: تاسو ما وبلئ چې زه ستاسو دعا قبوله کړم. بېشکه هغه کسان چې زما له عبادت نه تکبر کوي، ژر ده چې دوی به دوزخ ته ننوځي، په داسې حال کې چې خوار او ذلیله به وي). [غافر سورت: ایت ۶۰]، یعنې: سپک او ذلیل. نو دا مبارک آیت ښیي چې دعا یو عبادت دی او څوک چې ترې کبر او غرور کوي ځای یې جهنم دی، نو کله چې دا د هغه چا حالت وي چې د الله تعالی له رابللو

سرغړونه کوي، نو د هغه چا حالت به څنګه وي چې له هغه پرته بل څوک رابلي او له ده څخه مخ اړوي، پداسې حال کې چې هغه پاک ذات نږدې دی، د هرڅه مالک او پر هر څه قادر دی لکه چې فرمايي:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ١٨٦﴾

ژباړه: (او چې بندګان مې زما په اړه تا کله وپوښتي؛ نو (ورته وايه چې) زه بالکل نږدې يم، د غوښتونکي سوال قبلوم کله چې ما وروبولي، نو زما (بلنه) دې هم ومني او پر ما دې ايمان راوړي تر څو په سمه لار محکم پاتې شي). [البقرة سورت: ۱۸۶ ايت]، او يقينا چې رسول الله صلی الله عليه وسلم په صحيح حديث کې خبر ورکړی چې دعا عبادت دی، او خپل د تره زوی عبدالله بن عباس رضی الله عنهما ته يې وفرمايل:

«احْفَظِ اللهَ يَحْفَظْكَ، احْفَظِ اللهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ».

ژباړه: «الله په ياد لره، ساتنه به دې کوي، الله په ياد لره، مخې ته به يې ومومې. کله چې څه غواړې، له الله نه يې غواړه او کله چې مرسته او ملاتړ غواړې، نو له الله يې غواړه». ترمذي او نورو روايت کړی دی.

او هغه صلی الله عليه وسلم وفرمايل:

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلهِ نِدًّا؛ دَخَلَ النَّارَ».

ژباړه: «څوک چې پداسې حال کې مړ شو چې له الله سره يې شريک باله نو اور ته به داخل شي». دا حديث بخاري روايت کړی دی، او په صحيحينو کې له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه روايت دی چې له هغه څخه پوښتنه وشوه چې کومه ګناه تر ټولو لويه ده؟ هغه وفرمايل:

«أَنْ تَجْعَلَ لِلهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ».

ژباړه: «دا چې له الله سره شريک وګرځوې، پداسې حال کې چې هغه پيدا کړی يې». او (نِد): برابر او مشابه ته وايي، نو څوک چې له الله تعالی پرته بل څوک رابلي، يا له هغه مرسته وغواړي، يا ورته نذر پېش کړي، يا د هغه لپاره حلاله وکړي، يا يې يو بل ډول عبادت وکړي؛ هغه يې شريک ګڼلی، برابره خبره ده که هغه پيغمبر وي يا ولي، ملايکه يا پيری، بُت وي او يا نور مخلوق.

نو دلته کېدی شي يو څوک ووايي چې: له ژوندي حاضر انسان څخه سوال کول څه حکم لري، البته په هغو کارونو کې چې هغه يې وړتيا لري، يا په فزيکي کارونو کې ترې مرسته وغوښتل شي چې هغه يې کولی شي؛ جواب دا دی چې: دا هغه شرک نه دی، بلکې د مسلمانانو تر منځه عادي او روا چاره ده، لکه چې الله تعالی د موسی عليه السلام په کيسه کې فرمايلي:

﴿...فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِى مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِى مِنْ عَدُوِّهِ...﴾

ژباړه: (...نو، هغه کس چې د ده له ډلې څخه و، له ده نه يې مرسته وغوښته، د هغه کس په خلاف چې د ده له دښمنانو څخه و...) [القصص سورت: ۱۵ ایت]، او لکه څنګه چې الله تعالی د موسی علیه السلام په کیسه کې فرمايلي:

﴿فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ...﴾

ژباړه: (نو موسیٰ له دغه (ښار) نه ووت، په دې حال کې چې ویرېدونکی و (او) انتظار يې کاوه...). [القصص سورت: ۲۱ ایت] او لکه څنګه چې یو سړی په جګړه کې له خپلو ملګرو مرسته غواړي او یا داسې نورې پېښې چې انسانان یو د یو بل مرستو ته اړتیا پیدا کوي.

او الله تعالی خپل نبي صلی الله علیه وسلم ته امر کړی چې امت يې له دې خبر کړي چې هیڅوک د ګټې رسولو یا د ضرر د مخنیوي واک نه لري، الله پاک فرمايلي:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢٢﴾﴾

(ورته ووایه: زه خو یوازې خپل پالونکی رابولم او بل هیڅوك نه ورسره شریکوم.

ورته ووایه: زه تاسې ته نه د تاوان رسولو واك لرم او نه د خیر بښېګڼې). [الجن سورت: ۲۱، ۲۲ ایتونه]، او الله تعالی فرمايلي:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ

أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴿١٨٨﴾

ژباړه: (ته ووايه: زه د خپل ځان لپاره نه د نفعې مالك يم او نه د نقصان مګر هغه چې الله يې وغواړي او كه چېرې زه پر غيبو عالم وَی (، نو) ما به خامخا ډېر خير حاصل كړی و او ما ته به هېڅ تكليف نه و رارسېدلی، زه نه يم مګر وېرووونكی او زېری وركوونكی د هغه قوم لپاره چې ايمان راوړي). [الأعراف سورت: ۱۸۸ آيت].

او په دې معنا سره ډېر آيتونه راغلي دي.

او ښكاره ده چې هغه صلى الله عليه وسلم يوازې خپل رب رابلي، د بدر په ورځ يې په الله مرسته او پر دښمن بريا غوښتله او زارى يې كولې او ويل يې: «اى ربه! ژمنه دې راسره پوره كړه». تر دې چې لوى رېښتين ابوبكر رضي الله عنه وويل: بس دى اى د الله رسوله! يقينا چې الله به درسره كړې ژمنه پوره كړي، او په اړه يې الله جل جلاله دا آيت نازل كړ.

﴿إِذۡ تَسۡتَغِيثُونَ رَبَّكُمۡ فَٱسۡتَجَابَ لَكُمۡ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلۡفٖ مِّنَ ٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ مُرۡدِفِينَ﴿٩﴾

ژباړه: (او (يادكړئ) كله چې تاسو فرياد كوو خپل رب ته د مدد كولو نو قبول والى وكړو تاسو لره الله تعالى د دې فرياد چې يقينا زه مدد كوم تاسو لره په ملايكو زرو سره چې

يو بل پسې به راځي). [الأنفال سورت: ۹ آيت]. په دې آيتونو کې د سپېڅلي ذات لخوا د دوی د مرستې لپاره د فرياد يادونه او له دې خبر ورکول شوی چې په ملايکو سره يې د هغوی مرسته وکړه د دې لپاره و چې په برېا او ډاډ سره زيری ورکړي، او دا يې بيان کړه چې برېا د ملايکو لخوا نه بلکې د هغه سپېڅلي ذات له لورې ده، نو ويې فرمايل:

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ...﴾

ژباړه: (او نه دی مدد مګر د الله له جانبه...). [آل عمران سورت: ۱۲۶ ايت]، او الله جل جلاله فرمايلي:

﴿وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴿١٢٣﴾﴾

ژباړه: (او الله په بدرکې (هم) مرسته درسره کړې وه، هغه مهال چې کمزوري وئ نو الله نه ووېرېږئ، ترڅو يې شکر پرځای کړئ). [آل عمران سورت: ايت 123]. نو په دې آيت کې هغه تعالی څرګنده کړه چې هغه پاک ذات د بدر په ورځ د دوی ملاتړ کوونکی و، نو معلومه شوه چې کومه وسله او ځواک يې چې ورکړی و او هغه څه چې د دوی مرسته يې پرې وکړه، دا ټول د برېا لاملونه، زيری او ډاډګيرنه وه، او برېا د دې څيزونو له امله نه وه، بلکې يوازې د الله لخوا وه. نو دا ليکواله - يا بل څوک - څنګه جرأت کولی شي د مرستې او برېا لپاره خپل فرياد پيغمبر صلی الله عليه وسلم ته وکړي، او له رب العالمين څخه مخ واړوي، هغه ذات چې د هر څه

مالک او پر هر څه قادر ذات دی؟

له شک پرته چې دا تر ټولو بده ناپوهي، بلکې له لوی شرک څخه دی، نو پر لیکوالي واجب دي چې الله تعالی ته ریښتیني توبه وکړي، داسې توبه چې لاندې چارو ته شامله وي: لومړی: پر خپلو کړنو پښېماني. دویم: له دې کار څخه لاس په سر کېدل، دریم: د الله تعالی عظمت ته په لیدو، هغه ته د اخلاص له مخې، او د هغه د امر د پر ځای کولو لپاره هوډ کول چې بیا به داسې نه کوي، او همدې ته سوچه توبه وایي. او څلورمه ځانګړې چاره هم شته چې که چیرته یې د مخلوق په حق کې بدي کړي وي، نو حق دې خپل حقدار ته وسپاري، یا دې ترې ځان خلاص کړي.

او الله تعالی خپلو بندګانو ته په توبې امر کړی او د قبلیدو ژمنه یې ورسره کړې ده لکه چې الله تعالی فرمایي:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

ژباړه: (او تاسو ټول الله ته توبه وباسئ اې مومنانو! د دې لپاره چې تاسو کامیاب شئ). [النور سورت: ۳۱ ایت]، او د نصاراوو په حق کې یې فرمایلي دي:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝٧٤﴾

ژباړه: (آیا ولې دوی الله ته توبه نه وباسي او له هغه نه بخښنه نه غواړي؟! حال دا چې الله ډېر بخښونکی، بې حده مهربان دی). [المائدة سورت: ۷۴ ایت]، او الله تعالی فرمایلي:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا﴿٦٨﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴿٧٠﴾﴾

ژباړه: (او هغه کسان دي چې له الله سره بل معبود نه رابلي او هغه نفس چې الله حرام کړی وي؛ ناحقه نه قتلوي او زنا نه کوي او څوك چې دغه (کارونه) وکړي (نو) هغه به د خپلې ګناه له سزا سره ملاقات وکړي).

(د قيامت په ورځ به ده ته عذاب دوه چنده کولی شي او په هغه (عذاب) کې به تل وي، په داسې حال چې خوار او ذليله به وي.

مګر هغه کس چې توبه وباسي او ايمان راوړي او نېك عمل وکړي، نو دغه کسان دي چې الله به د دوی بدی په نېکی سره بدلې کړي او الله له ازله ډېر بخښونکی، بې حده رحم کوونکی دی) [الفرقان سورت: ۶۸-۷۰ ايتونه]، او الله تعالی فرمايي:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ﴿٢٥﴾﴾

ژباړه: (او دی همغه ذات دی چې د خپلو بنده ګانو توبه

قبلوي او د بديو معافي كوي او په هغو كارونو پوهېږي چې تاسو يې كوئ). [الشورى سورت: ايت ٢٥].

د رسول الله -صلى الله عليه وسلم- څخه په صحيح سند سره روايت دی چې هغه فرمايلي:

«الإِسْلَامُ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَالتَّوْبَةُ تَجُبُّ مَا كَانَ قَبْلَهَا».

ژباړه: «او اسلام هغه (ګناهونه) له منځه وړي چې ترې وړاندې وو، او توبه هم مخكېني ګناهونه له منځه وړي».

نو دا چې شرک لوی خطر او عظيمه ګناه ده او دا ويره شته چې كيدی شي دا ليكواله په خپلو كړنو دوكه شوي وي، نو د الله تعالى په خاطر او د هغه بندګانو ته د نصيحت لپاره مې دا لنډه وينا وليكله. او له الله تعالى څخه سوال كوم چې ګټه پرې ورسوي، او زموږ او د ټولو مسلمانانو حالات سم كړي، او پر موږ ټولو په دين كې د پوهې، پرې ثابت پاتې كېدلو لورينه وكړي، او موږ او ټول مسلمانان د خپلو نفسونو او عملونو له شر څخه وساتي، هغه ذات د دې چارې واكمن او پرې څواكمن دی.

وصلى الله وسلم وبارك على عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه.

***

بِسْمِ اللهِ الرَّحمَنِ الرَّحِيمِ

دريم پيغام:

له پيريانو او شيطانانو د مرستې غوښتلو او هغوى ته د نذر وړاندې کولو حکم

د عبدالعزيز بن عبدالله بن باز له خوا هر هغه مسلمان ته چې دا (ليکنه) ويني، الله تعالى دې ما او هغوى ته پر دين د منګولو لګولو او ثابت پاتې کېدلو توفيق راکړي. آمين.

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته.

اما بعد: ځينو ورونو له ما څخه د ځينو ناپوهه خلکو د کړنو په اړه پوښتنه وکړه؛ چې له الله پرته نور رابلي، د ناخوالو پر مهال ترې مرسته غواړي لکه: د پيريانو رابلل او مرسته ترې غوښتل، نذر ورته وړاندې کول او قرباني ورته کول. چې د ځينو د وينا بېلګې يې داسې دي: (اى اووه کسانو وايې خلئ) لدې څخه يې موخه: د پيريانو اووه مشران دي، هڅوکي يې مات کړئ، وينه يې وڅښئ، مثله يې کړئ (پوزې او غوږونه يې غوڅ کړئ). اى اوو کسانو داسې او داسې يې کړئ، د ځينو وينا يې داسې ده: (اى د غرمې پيريانو ويې نيسئ، اى د مازديګر پيريانو)، دا په ځينېو جنوبي سيمو کې ډېر دي، او هغه څه چې د دې موضوع سره تړاو لري: مړي رابلل لکه پيغمبران، نېکان او داسې نور، ملايکې رابلل او مرسته ترې غوښتل، دا ټول او دې ته ورته شيان د ډېرى هغو کسانو لخوا پېښيږي چې اسلام ته منسوب دي، د ناپوهۍ او هغو کسانو د

تقليد له امله چې له دوی مخکې وو. شايد ځينې يې دا خبره ډېره ساده بولي او وايي چې هسې په ژبه راځي، مونږ يې قصد نه لرو او نه پرې عقيده لرو.

هغه له ما څخه د هغه چا سره د واده کولو د حکم په اړه هم وپوښتل چې پدې کړنو پېژندل شوی وي، د هغوی د حلالو، پر هغوی د جنازې کولو يا يې تر شا د لمونځ کولو د حکم په اړه، همدارنګه د کوډګرو او فالبينانو په اړه لکه هغوی چې د ناروغ د ځينو شيانو په ليدلو د ناروغتيا د پېژندنې او د هغوی د لاملونو د پېژندلو دعوا کوي، لکه د ناروغ لونګۍ، کالي، برقه او داسې نورو شيانو ليدل.

جواب: الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه ومن اهتدى بهم إلى يوم الدين.

اما بعد: بېشکه الله جل جلاله ثقلين (پيريان او انسانان) د دې لپاره پيدا کړي چې له هر څه پرته يې عبادت وکړي، مرسته او دعا يوازې له هغه څخه وغواړي، ذبح، نذر او ټول عبادتونه د هغه لپاره وکړي، د دې لپاره يې پيغمبران رالېږلي او امر يې ورته پرې کړی، اسماني کتابونه يې نازل کړي چې تر ټولو لوی يې قرآن کريم دی، چې دا هر څه ورته بيان کړي او د هغه لورې ته بلنه ورکړي، خلک د الله تعالی سره له شرک او د غير الله له عبادت څخه وويروي. دا د بنسټونو بنياد او د دين او ملت لپاره اساس دی، او همدا په : (لا اِله اِلا الله) د ګواهۍ ورکولو معنا ده، ځکه چې معنا يې ده: له الله پرته بل حق معبود نشته، پدې سره الوهيت نفي کيږي - يعنې له غير

الله څخه عبادت نفي کيږي او له ټولو مخلوقاتو پرته يوازې الله تعالى ته ثابتيږي، او پدې د الله تعالى د کتاب او د هغه د رسول - صلى الله عليه وسلم - له سنت څخه ډيرى دليلونه شته لکه: الله تعالى فرمايلي:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ۝٥٦﴾

ژباړه: (او ما پيريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوى زما عبادت وکړي) [الذاريات سورت: ۵۶ ايت]، او د الله تعالى دا قول:

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

ژباړه: (او ستا رب حکم کړى چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هيچا) مګر يوازې د هغه او له مور او پلار سره ښه احسان کوئ). [الإسراء سورت: ۲۳ ايت]، او د الله تعالى دا وينا:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ...﴾

ژباړه: (حال دا چې دوى ته حکم نه و ورکړى شوى مګر په دې چې دوى دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دين (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي (او) حنيفان (له باطله حق ته راګرځېدونکي) وي). [البينة سورت: ۵ آيت]، او د الله تعالى دا قول:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ

عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴿٦٠﴾

ژباړه: (او ستاسو رب فرمايي: تاسو ما وبلئ چې زه ستاسو دعا قبوله کړم. بېشکه هغه کسان چې زما له عبادت نه تکبر کوي، ژر ده چې دوی به دوزخ ته ننوځي، په داسې حال کې چې خوار او ذليله به وي). [غافر سورت: ۶۰ ايت]، او الله تعالى فرمايي:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ...﴾

ژباړه: (او کله چې زما په باره کې له تا نه زما بنده ګان پوښتنه وکړي، نو يقينًا زه نږدې يم، د دعا کوونکي دعا قبلوم کله چې له ما نه دعا وغواړي). [البقرة سورت: ايت ۱۸۶].

نو پدې آيتونو کې الله تعالى واضحه کړې چې هغه انسانان او پيريان د خپل عبادت لپاره پيدا کړي، او د (قضى) معنا ده: امر يې کړى او په محکم قرآن او د رسول الله صلى الله عليه وسلم په ژبه يې سپارښتنه کړې چې يوازې د خپل رب عبادت به کوي،

او دا يې روښانه کړه چې دعا لوى عبادت دى، چا چې ترې سرغړونه وکړه دوزخ ته به ځي، او خپلو بندګانو ته يې امر کړى چې يوازې هغه راوبلي، او دا يې ورته ويلي چې هغه نږدې او د دعاګانو قبلوونکى دى، نو پر ټولو بندګانو يې فرض دي چې يوازې له هغه څخه دعا وغواړي؛ ځکه چې دا يو ډول هغه عبادت دى چې له امله يې دوى پيدا شوي او امر

ورته پرې شوی دی، الله تعالی فرمایلي:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾﴾

ژباړه: (ته ووایه: بېشکه زما لمونځ او زما قرباني او زما ژوند او زما مرګ خاص د الله رب العلمین لپاره دي)،

(د هغه هېڅ شریك نشته او ما ته د همدې (توحید) حکم شوی او زه تر ټولو مسلمانانو اول یم). [الأنعام سورت: ۱۶۲، ۱۶۳ ایتونه].

نو الله تعالی خپل پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته امر کړی چې خلکو ته خبر ورکړي چې د هغه لمونځ او نُسک چې حلاله ده، او د هغه ژوند او د هغه مرګ، دا ټول یوازې د هغه ذات لپاره دي چې د ټولو عالمیانو رب دی او شریک نه لري، نو چا چې له الله پرته بل چاته قرباني وکړه له الله سره یې شرک وکړ، لکه څوک چې له الله پرته بل چاته لمونځ وکړي، څکه چې الله پاک لمونځ او قرباني دواړه یوځای ذکر کړي او فرمایلي یې دي چې دواړه یوازې د الله لپاره دي چې شریک نه لري، نو چا چې له الله پرته بل چا ته قرباني وکړه لکه پیریانو، ملایکو، مړو او داسې نورو ته او غواړي چې پدې سره ورته څان نږدې کړي، نو هغه داسې دی لکه څوک چې له الله پرته بل چاته لمونځ وکړي، په صحیح حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

«لَعَنَ اللهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللهِ».

ژباړه: «پر هغه چا دې د الله لعنت وي چې د الله نه غير د بل چا لپاره حلاله کوي». امام احمد په حسن سند سره له طارق بن شهاب رضي الله عنه څخه روايت کوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

«مرَّ رَجُلَانِ عَلَى قومٍ لَهُم صَنَمٌ لَا يَجُوزُهُ أَحدٌ حَتَّى يُقرِّبَ لَهُ شَيئًا، فقَالُوا لِأَحَدِهِمَا: قرِّبْ. قَالَ: لَيسَ عِندِي شَيءٌ أقرِّبُهُ، قَالُوا: قَرِّبْ وَلَوْ ذُبَابًا، فقرَّبَ ذُبابًا، فَخَلُّوا سَبِيلَهُ، فَدَخَلَ النَّارَ، وَقَالُوا لِلآخَرِ: قَرِّبْ. قَالَ: مَا كُنْتُ لِأُقَرِّبَ لِأَحَدٍ شَيْئًا دُونَ اللهِ جَلَّ جَلَالُهُ، فَضَرَبُوا عُنُقَه، فَدَخَلَ الجَنَّةَ».

ژباړه: «دوه سړي پر يو قوم تېرېدل، هغوی يو بُت درلوده، نو هر څوک به چې ترې تېرېدل خامخا به يې ورته يو څه قرباني کول، نو له دې دواړو څخه يې يو ته وويل چې: يو څه نذر کړه، هغه وويل: ماسره هيڅ نشته چې (د نذر په توګه يې) وړاندې کړم، هغوی ورته وويل: يو څه نذر کړه، که يو مچ هم وي، نو هغه مچ د نذر په توګه وړاندې کړ، هغه يې پرېښود، نو دوزخ ته لاړ، او هغه بل ته يې وويل: يو څه نذر کړه. هغه وويل: له الله جل جلاله پرته به هيچاته څه شی نذر نه کړم، نو د هغه څټ يې وواهه، او هغه جنت ته لاړ».

نو کله چې يو څوک بُت ته د نږدې کېدو په موخه په يو مچ

قربانولو مشرک او د دوزخ مستحق ګرځي، نو د هغه چا به څه حال وي چې پیریان، ملایکې او ولیان رابلي او مرسته ترې غواړي، نذر ورته وړاندې کوي، په قربانۍ کولو سره ورته ځان نږدې کوي او پدې سره غواړي چې له مال څخه یې ساتنه وشي، یا یې ناروغ روغ شي، یا یې څاروي او کښت وساتل شي، او د هغه چا به څه حال وي چې دا کار د پیریانو او داسې نورو له ویرې کوي، نو دا او دې ته ورته خلک د هغه سړي په پرتله چې مچ یې قرباني کړی دی په طریقه اولی سره مشرکان او دوزخ ته د تللو مستحق دي.

او له هغه څه نه چې پدې اړه راغلي د الله تعالی دا قول هم دی چې فرمایي:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ٣﴾

ژباړه: [بېشکه مونږ تا ته کتاب په حقه سره نازل کړی دی، نو ته د الله عبادت کوه، په داسې حال کې چې دین هغه (الله) لره خالص کوونکی یې،

خبر اوسئ چې الله لره سوچه (له شرکه پاك) دین (عقیده او عمل) دی او کومو خلکو چې له هغه پرته نور چاروا کي نیولي (او وایي چې) مونږ خو د دې شیانو لمانځنه صرف د

دي لپاره کوو چې الله ته مو په مرتبه کې ورنږدې کړي. بېشکه الله به د دوی تر منځ په هغه څه کې فیصله کوي چې د دوی پکې اختلاف دی، یقیناً الله هغه چا ته هدایت نه کوي چې دروغجن او ناشکره وي). [الزُّمَر سورت: ۱-۳ ایتونه]، او الله تعالی فرمایلي:

﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ۝١٨﴾

ژباړه: (او دوی له الله نه غیر د هغو څیزونو عبادت کوي چې نه دوی ته ضرر رسولی شي او نه دوی ته نفع رسولی شي او دوی وایي: دا د الله په وړاندې زمونږ سفارشیان دي، ته ووایه: ایا تاسو الله پر هغه څه خبروئ چې هغه یې نه په اسمانونو کې پېژني او نه یې په ځمکه کې، هغه ډېر پاك دی او ډېر اوچت دی له هغو څیزونو نه چې دوی یې ورسره شریکوي) [یونس سورت: ۱۸ ایت].

نو الله پاک په دې دوو آیتونو کې خبر ورکوي چې: مشرکانو له الله پرته له مخلوقاتو څخه اولیا نیولي دي؛ چې له الله تعالی سره یې په دعاء، ویره، هیله مندی، قرباني، نذر او داسې نورو سره عبادت کوي، پدې ګومان چې دغه اولیاء؛ الله تعالی ته هغه څوک نیږدې کوي چې د دوی عبادت کوي، او د الله په وړاندې د دوی لپاره شفاعت کوي، نو الله تعالی دا خلک دروغجن وګڼل، د دوی باطل یې ښکاره کړل او

دروغجن، کافران او مشرکان يې ورته وويل، او د خپل ځان پاکي يې له شرک څخه بيان کړه لکه چې فرمايي:

﴿...سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

ژباړه: (...هغه لره پاکي ده او هغه ډېر اوچت دی له هغه څه نه چې دوی يې ورسره شريکوي). [النحل سورت: ۱ ايت]. له دې څخه معلومه شوه چې څوک ملايک، پېغمبر، پيرى، ونه يا ډبره راواخلي او د الله تعالى سره يې يوځاى راوبولي، له هغه څخه مرسته وغواړي، او د نذرونو او قربانيو له لارې هغه ته نږدې شي، د الله په وړاندې د شفاعت او هغه ته د نږدې کېدو په هيله، يا دا چې ناروغ يې ورغيږ ي، مال يې وساتل شي، يا يې ورک شوى کس سالم پاتې شي او داسې نور، نو دا انسان په لوى شرک او وحشتناک مصيبت سره اخته شو، هغه چې الله تعالى يې په اړه فرمايي:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا﴿٤٨﴾﴾

ژباړه: (بېشکه الله نه بخښي دا چې له هغه سره دې (څوك) شريك کړى شي او بخښي هغه (ګناه) چې له دې (شرك) نه کمه وي د چا لپاره چې وغواړي او څوك چې له الله سره شريك ونيسي، نو يقيناً هغه ډېره لويه ګناه راجوړه کړله). [النساء سورت: ۴۸ ايت] او الله تعالى فرمايي:

﴿...إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ

﴿وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

ژباړه: (بېشکه خبره دا ده چې څوک له الله سره شريک نيسي، نو يقيناً په هغه باندې الله جنت حرام کړی دی او د هغه استوګنه اور دی او د ظالمانو لپاره هيڅوک مرستندوی نشته).
[المائدة سورت: ۷۲ ايت].

او د قيامت په ورځ به شفاعت يوازې د توحيد او اخلاص والاو ته حاصليږي، نه مشرکانو ته، لکه څنګه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د يوې پوښتنې په ځواب کې وفرمايل، کله چې ورته وويل شو: ای د الله رسوله! ستاسو د شفاعت (په نصيب کېدلو) تر ټولو نېکمرغه انسان څوک دی؟ هغه وفرمايل:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

ژباړه: «چا چې د زړه له اخلاصه (لا إله إلا الله) ويلي وي». او (رسول الله) صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلَ كُلُّ نَبِيٍ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَومَ القِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللهِ مَن مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا».

ژباړه: «د هر نبي لپاره يوه دعا وي چې قبليږي، نو هر نبي په خپله دعا کې بيړه کړې ده، او ما خپله دعا د قيامت په ورځ د خپل امت لپاره د شفاعت په توګه ساتلې ده، له دې به

- ان شاء الله - زما هغه امتي برخمن کيږي چې مړ شي او هيڅ شی يې د الله سره نه وي شريک کړی».
او لومړني مشرکان په دې باور وو چې الله تعالی د دوی رب، خالق او روزي ورکوونکی دی، دوی په پيغمبرانو، اولياوو، ملايکو، ونو، تيږو او داسې نورو شيانو پدې هيله تکيه درلوده چې د الله تعالی په وړاندې به د دوی شفاعت وکړي او هغه ته به يې نږدې کړي، لکه څنګه چې په آيتونو کې تېره شوه. نو الله تعالی دوی معذور ونه ګڼل، بلکې الله پاک په خپل عظيم کتاب کې دوی وغندل، او کافران او مشرکان يې وبلل، او په خپل کتاب کې يې پدې ادعا کې دوی دروغجن وګڼل چې فکر يې کاوه دا بوتان به يې د الله تعالی په وړاندې شفاعت وکړي او هغه ته به يې په مرتبه کې نږدې کړي، او رسول الله صلی الله عليه وسلم هم معذور ونه ګڼل، بلکې د دې شرک له امله يې پر وړاندې وجنګيده، تر څو د الله تعالی د دې وينا پر اساس يوازې د يو الله سوچه عبادت وکړي، لکه چې فرمايي:

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ...﴾

ژباړه: (او تر هغه ورسره وجنګيږئ، چې هيڅ فتنه پاتې نه شي او ټول دين د الله لپاره شي). [البقرة سورت: ۱۹۳ ايت]. رسول الله ﷺ فرمايلي دي:

«أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ

عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُم وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الإِسْلَامِ، وَحِسَابُهُم عَلَى اللهِ».

ژباړه: «ما ته امر شوی چې له خلکو سره تر هغه وجنګېږم تر څو شاهدي ورکړي چې له الله جل جلاله پرته بل معبود نشته او په دې چې محمد صلى الله عليه وسلم د الله جل جلاله رسول دی او پدې چې لمونځ ادا کړي او زکات ورکړي، نو کله يې چې دا کار وکړ، د دوی وينه او مال له ما څخه خوندي شول مګر د اسلام لپاره، او نور حساب يې د الله جل جلاله سره دی». او د هغه ﷺ د وينا معنیٰ:

«حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلهَ إِلَّا اللهُ».

يعنې: تر دې چې يوازې الله له هر څه پرته په عبادت سره ځانګړی کړي.

او يقينا چې مشرکان له پيريانو ويرېدل او پناه يې پرې غوښتله، چې الله تعالى يې په اړه دا آيت نازل کړ:

﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝٦﴾

ژباړه: [او بېشکه شان دا دی چې په انسانانو کې ډېر داسې سړي وو چې په پيريانو کې به يې په ځينو سړيو پورې پناه نيوله، نو دغو خلقو دغو (پيريانو) ته سرکشي ورزياته کړه].

[الجن سورت: ۶ آيت]. مفسرينو د دې آيت کريمه د معنا په اړه فرمايلي:

﴿...فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾

﴿...فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾ يعنې: بزدلي او ويره؛ ځکه چې پېريان هغه وخت مغرور او کبرجن کيږي کله چې دوی خلک وګوري چې په دوی سره پناه غواړي، نو دا مهال يې لا پسې ډير وويروي او بزدله يې کړي، تر څو يې ډير عبادت وکړي او هغوی ته پناه ورووړي.

نو الله تعالی مسلمانانو ته پر هغه او د هغه په بشپړو کلمو د پنا غوښتنې لپاره نور الفاظ په عوض کې ورکړل او په اړه يې دا آيت نازل کړ.

﴿وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾﴾

ژباړه: (او که چېرې د شيطان له طرفه کومه وسوسه تا (په ګناه کولو) ورتېز کړي، نو په الله پورې پناه ونيسه، بېشکه هغه ښه اورېدونکی، ښه پوه دی). [الأعراف سورت: ۲۰۰ ايت]، او د الله جل جلاله دا قول:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾﴾

ژباړه: (ووايه (اې پيغمبره): زه پناه نيسم په رب د سبا پورې). او په مستند ډول روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي:

«مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ: (أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا

خَلَقَ)؛ لَم يَضُرَّهُ شَيءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ».

ژباړه: «څوک چې په یو کور کې استوګن شي او ووايي: (أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق) يعنې: (زه د الله په بشپړو کلمو سره د هر هغه څه له شر څخه پناه غواړم چې هغه پيدا کړي دي)، نو هيڅ شی به هغه ته ضرر ونه رسوي ترڅو چې له دغه کور څخه کډه نه شي».

له تيرو آيتونو او حديثونو څخه په ډاګه معلوميږي چې يو نجات غوښتونکی انسان او هغه څوک چې غواړي دين يې وساتل شي او له شرک څخه وژغول شي چې د مړو، ملايکو، پيريانو او داسې نورو مخلوقاتو پورې نښتل، هغوی رابلل او مرسته ترې غوښتل او داسې نور د جاهليت د زمانې د خلکو کړنې او په الله پاک ناوړه شرک دی چې پرېښودل او نور ترې ويرول فرض دي او دا چې بايد يو بل ته يې د پرېښودلو سپارښتنه وشي، او هغه څوک وغندل شي چې تر سره کوي يې.

او څوک چې په خلکو کې په دې ډول شرکي اعمالو وپيژندل شي نو له نکاح کولو يې بايد ډډه وشي، حلاله يې ونه خوړل شي، جنازه پرې ونه شي او نه يې تر شا لمونځ وشي، تر دې چې الله تعالى ته لدې اعمالو خپله توبه اعلان کړي، خاص له هغه دعا وغواړي او يوازې د هغه عبادت وکړي، او دعا عبادت دی بلکې د عبادت مغز دی لکه څنګه چې رسول الله - صلى الله عليه وسلم - فرمايلي:

«الدُّعَاءُ هُوَ العِبَادَةُ».

ژباړه: «دعا عبادت دی». او له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه په نورو الفاظو روایت دی چې هغه فرمایلي:

«الدُّعَاءُ مُخُّ العِبَادَةِ».

ژباړه: «دعا د عبادت مغز دی». او د مشرکانو سره د نکاح د راکړې ورکړې په اړه الله تعالی فرمایلي:

﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلَأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾﴾

ژباړه: (او له مشرکو ښځو سره نکاح مه کوئ تر هغه پورې چې دوی ایمان راوړي، او خامخا مومنه وینځه ښځې غوره ده له ازادې مشرکې نه اګر که هغه تاسو حیران کړي (د خوښېدو په وجه) او مشرکانو ته (مسلمانې ښځې) په نکاح مه ورکوئ تر هغه پورې چې دوی ایمان راوړي، او خامخا مومن مَرَیی ښځې غوره دی له ازاد مشرك نه، اګر که هغه تاسو (د خوښېدو په وجه) حیران کړي، دغه کسان اور ته بلنه کوي، او الله په خپل اذن سره جنت او مغفرت ته بلنه کوي، او خلقو ته خپل ایتونه بیانوي، د دې لپاره چې دوی نصیحت قبول

کړي). [البقرة سورت: ۲۲۱ ایت]، نو الله تعالی مسلمانان د مشرکو او هغو ښځو سره له نکاح کولو منع کړل چې د بوتانو، پېریانو، ملایکو او داسې نورو مخلوقاتو عبادت کوي، تر هغه پورې چې الله تعالی ته د عبادت په خالصولو ایمان راوړي، او رسول الله صلی الله علیه وسلم په هغه څه کې ریښتینی وګڼي چې هغه پرې راتګ کړی او د هغه د لارې پیروي وکړي، همدا رنګه یې مشرکانو سړیو سره د مسلمانو ښځو نکاح منع کړه، تر هغه پورې چې یوازې الله تعالی ته عبادت په اخلاص کولو ایمان راوړي، رسول صلی الله علیه وسلم ریښتینی وګڼي او پیروي یې وکړي.

او الله پاک وفرمایل چې مؤمنه وینځه له آزادې مشرکې ښځې غوره ده، که څه هم ورته لیدونکی یې د خوږو خبرو او ښایست له امله خوښوي، او دا چې مؤمن غلام له آزاد مشرک څخه غوره دی، که څه هم فصیحه وینا، ښایست، زړورتیا او داسې نور یې لیدونکی حیرانوي، بیا یې د دې تفصیل اسباب پدې وینا سره تشریح کړل:

﴿...أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ...﴾

ژباړه: (...دغه کسان اور ته بلنه کوي...) [البقرة سورت: ۲۲۱ ایت]. پدې سره یې موخه: نارینه او ښځینه مشرکان دي، څکه چې دوی په خپلو خبرو، کړنو، چلند او اخلاقو سره دوزخ ته بلنه ورکوي، په داسې حال کې چې نارینه او ښځینه مؤمنان په خپلو اخلاقو، کړنو او سیرت سره جنت ته بلونکي دي، نو دا او هغه سره څنګه برابرېدای شي!

او پر مشرکانو د (جنازې) د لمانځه په اړه، الله تعالی د منافقانو په اړه فرمايلي:

﴿وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰٓ أَحَدٍ مِّنۡهُم مَّاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمۡ عَلَىٰ قَبۡرِهِۦٓۖ إِنَّهُمۡ كَفَرُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَمَاتُواْ وَهُمۡ فَٰسِقُونَ۝٨٤﴾

ژباړه: (او په دوی کې چې کوم يو مړ شي، نو ته د هغه هيڅکله هم جنازه مه کوه او مه يې (د دعا او تدفين لپاره) پر قبر ودرېږه، بېشکه دوی په الله او د هغه په رسول کافران شوي دي او مړه شوي دي، په داسې حال کې چې فاسقان وو) [التوبة سورت: ۸۴ ايت]، نو الله- جل جلاله - په دې مبارک آيت کې دا روښانه کړه چې په منافق او کافر د جنازې لمونځ نه کيږي. ځکه چې دوی په الله او د هغه په رسول کافران دي، همدا رنګه يې تر شا لمونځ نه کيږي، او نه دوی د مسلمانانو لپاره امامان کېدلی شي، د دوی د کفر او خيانت له امله، او د دوی او مسلمانانو ترمنځ د لوی دښمنۍ له امله، او ځکه چې دوی د لمانځه او عبادت خلک نه دي؛ ځکه چې د کفر او شرک سره عمل نه پاتې کيږي، الله دې ترې موږ وساتي. او د مشرکانو د حلالو د خوړلو په اړه؛ الله تعالی په ډاګه د مردار شوي حيوان او د مشرکانو د حلالو په اړه فرمايلي:

﴿وَلَا تَأۡكُلُواْ مِمَّا لَمۡ يُذۡكَرِ ٱسۡمُ ٱللَّهِ عَلَيۡهِ وَإِنَّهُۥ لَفِسۡقٞۗ وَإِنَّ ٱلشَّيَٰطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰٓ أَوۡلِيَآئِهِمۡ لِيُجَٰدِلُوكُمۡۖ وَإِنۡ أَطَعۡتُمُوهُمۡ إِنَّكُمۡ لَمُشۡرِكُونَ۝١٢١﴾

ژباړه: (او تاسو له هغې (مذبوحې) څخه خوراك مه کوئ چې پر هغې باندې د الله نوم نه وي یاد کړی شوی او بېشکه دا (خوراك کول) خامخا فسق او نافرماني ده او بېشکه یقینًا شیطانان خپلو دوستانو ته وسوسې اچوي، د دې لپاره چې له تاسو سره جګړه وکړي او که چېرې تاسو د هغوی اطاعت وکړئ، (بیا نو) بېشکه تاسو (هم) خامخا مشرکان یئ).
[الأنعام سورت: ۱۲۱ ایت]، الله تعالی مسلمانان د مړو ځارویو یا د مشرکانو په لاس د حلال کړی شوو ځارویو له خوړلو څخه منع کړي دي، ځکه چې ناپاک دي، د هغوی د حلالې حکم د مردارې دی، که څه هم پرې د الله نوم یاد شوی وي، ځکه بسم الله ویل پرې اغېز نه لري او باطل دی، ځکه دا یو عبادت دی، او شرک عبادت له منځه وړي او باطلوي يې، تر هغه پورې چې مشرک الله پاک ته توبه وباسي. او یوازې الله تعالی د اهل کتابو خواړه په دې وینا سره روا ګرځولي:

﴿...وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ...﴾

ژباړه: (...او د هغو کسانو ذبیحه چې کتاب ورته ورکړی شوی دی؛ تاسو لپاره حلاله ده او ستاسو طعام د هغوی لپاره حلال دی...) [المائدة سورت: ۵ آیت]، ځکه چې هغوی د آسماني دین د پیروی ادعا کوي، او ګومان کوي چې دوی د موسی او عیسی پیروان دي، که څه هم دوی په دې اړه دروغ وایي. او یقینا چې الله تعالی د دوی دین منسوخ کړی او تولو

خلکو ته يې د (پيغمبر) په توګه د محمد صلی الله عليه وسلم په رالیږلو سره باطل ګرځولی، خو الله جل جلاله موږ ته د اهل کتابو خواړه او ښځې روا کړي دي؛ د لوی حکمت او رازونو له امله چې علماوو تشريح کړي دي، د هغو مشرکانو پر خلاف چې بُت پرست دي او د مړو پيغمبرانو، اولیاوو او داسې نورو عبادت کوي؛ او ځکه چې دين يې هيڅ اصل نه لري او نه پکې کومه شبهه شته، بلکې له بيخ نه باطل دی، نو حلاله يې د مردارې حکم لري او خوړل يې روا نه دي.

او د هغه چا وينا چې يو چا ته ووايي : "پيريان درباندې ناست دي"، يا دا چې "پيريانو نيولی يې"، يا "شيطان په هوا کړی يې،" او داسې نور، نو دا سپکې سپورې دي، چې د مسلمانانو تر منځ لکه د نورو کنځلو په څېر روا نه دي، خو شرک نه دی، مګر دا چې ويونکی يې عقيده ولري چې پيريان په خلکو کې د الله تعالی له اجازې او خوښې پرته تصرف کوي. نو څوک چې د پيريانو يا نورو مخلوقاتو په اړه دا عقيده ولري، پدې عقيده کافر کيږي؛ ځکه چې الله تعالی د هر څه مالک او په هر شي قادر دی، او هغه ګټه او زيان رسوونکی دی، او هيڅ شی د هغه له اجازې، خوښې او مخکني تقدير پرته شتون نه شي درلودلای، لکه چې الله جل جلاله خپل نبي ته په امر کولو سره فرمايلي چې خلک پدې لوی اصل سره خبر کړي.

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ

أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴿١٨٨﴾

ژباړه: (ته ووايه: زه د خپل ځان لپاره نه د نفعې مالك يم او نه د نقصان مګر هغه چې الله يې وغواړي او كه چېرې زه پر غيبو عالم وَى (نو) ما به خامخا ډېر خير حاصل كړى و او ما ته به هېڅ تكليف نه و رارسېدلى، زه نه يم مګر وېرووونكى او زېرى وركوونكى د هغه قوم لپاره چې ايمان راوړي). [الأعراف سورت: ١٨٨ آيت]، نو كله چې د مخلوقاتو سردار او د هغوى غوره - صلى الله عليه وسلم - د ځان لپاره د هيڅ ګټې يا زيان مالک نه وي، پرته له هغه څه چې الله تعالى يې وغواړي، نو د نورو مخلوقاتو به څه حال وي؟! په دې معنى كې ډېر آيتونه شته.

او د كف شناسانو، كوډګرو، نجوميانو او داسې نورو څخه پوښتنه كول چې له غيبو خبر وركوي، نو دا كار يې منكر دى او جواز نه لري، او رښتيا ګڼل يې سخته ګناه او بد كار دى، بلكې د كفر يوه څانګه ده، دليل يې د رسول الله صلى الله عليه وسلم دا قول دى چې فرمايي:

«مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيءٍ؛ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَومًا».

ژباړه: (څوک چې غيب ويونكي ته ورشي او له هغه څخه د يو څه په اړه پوښتنه وكړي نو څلويښت ورځې يې لمونځ نه قبليږي). مسلم په خپل صحيح كې روايت كړى دى، او د هغه په صحيح كې دا هم له معاوية بن الحكم السلمي

رضي الله عنه څخه روایت دی چې:

«أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ إِتْيَانِ الكُهَّانِ وَسُؤَالِهِم».

«رسول الله صلی الله علیه وسلم کوډګرو ته له ورتګ او له هغوی څخه پوښتنه کول منع کړي دي».

او اهل سنن له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه روایت کوي چې هغه فرمایلي:

«مَنْ أَتَى كَاهِنًا، فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ؛ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ ﷺ».

ژباړه: «څوک چې کوډګر ته ورشي او په هغه څه کې یې رېښتینی وګڼي چې هغه یې وایي، نو پر هغه څه یې کفر وکړ چې پر محمد - صلی الله علیه وسلم - نازل شوي دي». او په دې معنا سره ډېرې حدیثونه راغلي دي. نو پر مسلمانانو واجب دي چې: خلک د کاهنانو، فالبینانو او ټولو غیب ویونکو څخه له پوښتنو کولو منع کړي، هغوی چې په غیبو له خبرولو بوخت دي او مسلمانانو ته دوکې ورکوي، دا که د طب په نوم وي او یا بل څه، لکه چې وړاندې ترې رسول الله صلی الله علیه وسلم منع فرمایلي او په اړه یې خلکو ته خبرداری ورکړی دی. دا ممانعت ځینو هغو غیبي چارو ته هم شامل دی چې ځینې خلک یې طب بولي لکه: د ناروغ پګړی یا د ناروغې ښځې حجاب او داسې نور څه چې یو څوک یې بوی کړي او ووایي چې: دې ناروغ سړي، یا ناروغې ښځې دا او دا کړي، هغه غیبي چاري یادوي چې د ناروغ په پګړی او

داسي نورو کې يې د شتون هيڅ ثبوت نشته، بلکې موخه يې ورځخه عوام خلک دوکه کول وي، تر څو خلک ووايي چې دا سړی په طبابت پوهيږي، همدارنګه د ناروغتيا ډولونه پيژني او په اسبابو يې پوهيږي، ځيني وختونه درمل هم ورکوي، چې په تصادفي توګه د ده روغتيا د الله تعالى د تقدير سره برابره شي او جوړ شي، نو دوی ګومان وکړي چې دا د هغه درملو له امله ورغيږ. بنايي دا ناروغي د ځينو جناتو او شيطانانو له امله وي چې د طبابت د دې مدعي خدمت کوي او هغه ته د ځينو ناڅرګندو شيانو په اړه خبر ورکوي چې په اړه يې پوهيږي، نو په دې معلوماتو تکيه کوي او پيريان او شيطانان په يو ډول عبادت کولو سره راضي کوي، نو له ناروغ څخه پورته شي او هغه زيان پرېږدي چې دوی وررسولی دی، او دا د پيريانو، شيطانانو او څوک يې چې خدمت کوي لخوا يوه پېژندل شوي چاره ده.

نو دا د مسلمانانو دنده ده چې له دې کارونو ځان وساتي، يو بل ته يې د پرېښودلو سپارښتنه وکړي، په الله تعالى تکيه وکړي، او په ټولو چارو کې پر هغه توکل وکړي، او شرعي دم دعا او يا مباح درمل کارول کوم باک نه لري، همدارنګه پر هغو ډاکټرانو درملنه کول چې د ناروغتيا د معلومولو لپاره فزيکي او معقولې معاينې کوي، تر څو يې له ناروغتيا څخه ډاډمن شي، او له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه په صحيح حديث کې روايت دی چې هغه فرمايلي:

«مَا أَنْزَلَ اللهُ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً، عَلِمَهُ مَنْ عَلِمَهُ، وَجَهِلَهُ مَنْ

جَهِلَهُ».

ژباړه: «الله جل جلاله هیڅ ناروغي نده نازل کړې مګر دا چې د هغې لپاره يې شفاء نازله کړې ده، چا چې پېژندلې، پېژندلې يې ده او چا چې نده پېژندلې نو نه يې ده پېژندلې». او هغه صلی الله علیه وسلم وفرمایل:

«لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ، فإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءَ بَرَأَ بِإِذْنِ اللهِ».

ژباړه: «هره ناروغي درمل لري، نو کله چې په ناروغۍ درمل ولړيږي د الله په اذن سره ورغيږي». او هغه صلی الله علیه وسلم فرمايلي:

«عِبَادَ اللهِ، تَدَاوَوا وَلَا تَدَاوَوا بِحَرَامٍ».

ژباړه: «ای د الله بندګانو، درملنه وکړئ او په حرامو درملنه مه کوئ». او په دې معنا سره ډېرى حديثونه راغلي دي.

نو له الله جل جلاله څخه سوال کوو چې د ټولو مسلمانانو حالات سم کړي، او زړونه او جسمونه يې له هرې بدۍ ورغوي، او په هدايت يې سره راټول کړي، او موږ او هغوی ټولو ته له ګمراه کوونکو فتنو، د شيطان او د شيطان د اولياوو له اطاعت څخه نجات راکړي، هغه ذات پر هر شي قادر دی، ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم.

وصلی الله وسلم وبارك على عبده ورسوله نبينا محمد وآله وصحبه.

***

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

څلورم پيغام:

په بدعتي او شرکي الفاظو (وظيفو) د عبادت حکم

د عبد العزيز بن عبد الله بن باز لخوا عزتمند ورور (................) ته، الله تعالی دې د هر خير توفيق درکړي، آمين.

سلام عليکم ورحمة الله وبرکاته

أَمَّا بَعْدُ:

ستاسو قدرمند کتاب ماته رارسيدلی، الله دې تاسو په خپل هدايت سره وپالي، دا معلومات پکې و چې ستاسو په هېواد کې ځينې خلک دي چې يو لړ اذکار او دعاګاني په ټينګه وايي، په داسي حال کې چې الله تعالی پرې هيڅ کوم دليل نه دی نازل کړی، ځينې يې بدعتي او ځينې نورې يې شرکي دي، او أمير المؤمنين علی بن أبی طالب رضي الله عنه او نورو ته يې منسوبوي. او دا اذکار د ذکر په مجالسو او يا د ماښام د لمانځه نه وروسته په جوماتونو کې لولي، پدې ګومان چې الله تعالی ته د نږدې کېدو لامل ګرځي، لکه دا وينا يې: د الله په حق، د الله وليانو، د الله په مرسته زموږ مرسته وکړئ او د الله لپاره مو مرستندوی شئ. او يا يې دا وينا: اې قطبونو، اې بادارانو، قبول کړئ (جواب راکړئ)، اې هغو کسانو چې زموږ تر منځه مرسته کوونکي ياست، د الله لپاره شفاعت وکړئ، دا ستاسو بنده ولاړ دی، او ستاسو په دروازه کې تم او ولاړ دی، د خپلو نيمګړتياوو څخه ويره لري، زموږ مرسته وکړه ای د

الله رسوله، او زه له تاسو پرته بل څوک نه لرم چې ورشم، او ستاسو څخه غوښتنه تر لاسه کيږي، او تاسو د الله خلک یاست، د حمزه په روی چې د شهیدانو سردار دی، او ستاسو پرته څوک دي چې زموږ مرسته وکړي؟ موږ سره مرسته وکړه ای د الله رسوله. او لکه څنګه چې دوی وايي: ای الله پر هغه چا دې رحمت نازل کړه چې تا د خپلو جبروتي رازونو د راسپړلو او د خپلو رحماني رڼاګانو د خپرولو سبب ګرځولی او د الهي حضور او ستاسو د ذاتي اسرارو استازی شوی دی.

ستاسو ليوالتيا چې روښانه کړو چې کوم يې بدعت او کوم يې شرک دی، او آيا د هغه امام پسې لمونځ صحيح دی چې پدې الفاظو سره دعا غواړي (حال دا چې) دا هر څه ښکاره دي؟

او جواب داسې دی: الحمد لله وحده، والصلاة والسلام علي من لا نبي بعده، وعلى آله وصحبه، ومن اهتدى بهداه إلى يوم الدين.

أَمَّا بَعْدُ: پوه شه، الله پاک دې توفيق درکړي چې الله جل جلاله د دې لپاره مخلوقات پيدا کړي او رسولان -عليهم الصلاة و السلام- يې راليږلي چې له هر څه پرته يوازې د هغه ذات عبادت وشي چې شريک نه لري، لکه څرنګه چې الله تعالى فرمايلي:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ۝٥٦﴾

ژباړه: (او ما پېريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي). [الذاريات سورت:

۵۶ آیت].

او عبادت -لکه څنګه چې وویل شو- د هغه پاک ذات او د هغه د رسول محمد صلى الله عليه وسلم، پیروي ده، د هغه څه په ترسره کولو چې الله او رسول يې پرې امر کړی، او د هغه څه په پرېښودلو چې الله او رسول يې ترې منع فرمايلې ده، (دا ټول) په الله او رسول یې د ایمان برخه، او په عمل کې الله تعالى ته اخلاص، خورا زیات محبت او یوازې د هغه پر وړاندې بشپړه عاجزي ده، لکه چې الله تعالى فرمايلي:

﴿وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ...﴾

ژباړه: (او ستا رب حکم کړی چې تاسو عبادت مه کوئ (د بل هیچا) مګر یواځې د هغه). [الإسراء سورت: ۲۳ آیت].
یعنې: امر يې کړی او سپارښتنه يې کړې ده چې یوازې د هغه عبادت وشي. او الله تعالى فرمايلي:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝٢ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝٣ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝٤ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝٥﴾

(ټول (د کمال) صفتونه خاص د الله لپاره دي چې د ټولو عالَمونو ښه پالونکی دی،
ډېر زیات مهربان، بې حده رحم کوونکی دی،
څښتن د ورځې د بدلې دی،
خاص ستا بنده ګي کوو او خاص ستا څخه مرسته غواړو). [الفاتحة سورت: ۲-۵ ایتونه]، نو په دې آیتونو کې

الله تعالى روښانه کړې چې يوازې هغه د عبادت او مرستې غوښتلو وړ دی. او الله جل جلاله فرمايلي:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُ...﴾

(موږ يقينا دا کتاب تا ته په حقه نازل کړی پس د يو الله عبادت کوه په داسې حال کې چې سوچه کوونکی يې الله لره په طاعت کې.

خبر اوسئ چې الله لره سوچه (له شرکه پاك) دين دی...) [الزُّمَر سورت: ۲، ۳ ايتونه]، او الله تعالی فرماېلي:

﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ۝١٤﴾

ژباړه: (نو تاسو الله بلئ، په داسې حال کې چې همده ته د دين خالص کوونکي ياست، اګر که کافران يې بد ګڼي). [غافر سورت: ۱۴ آيت]. او الله تعالی فرماېلي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝١٨﴾

ژباړه: (او دا چې يقينًا جوماتونه خاص د الله لپاره دي، نو تاسو له الله سره بل هيڅوك مه بلئ). [الجن سورت: ۱۸ آيت]، په دې معنی ډېرې آيتونه راغلي او ټول پدې دلالت کوي چې يوازې د الله جل جلاله عبادت فرض دی.

او دا هم ښکاره ده چې د دعا ټول ډولونه عبادت دی، نو پر دې آيتونو د عمل پر بنا او هغه څه چې يې د معنا په اړه راغلي؛ هيچا ته روا نه ده چې له خپل رب پرته بل څوك

راوبلي، یا ترې مرسته وغواړي، دا د هغو عادي مسایلو او حسي لاملونو پرته چې حاضر او ژوندی مخلوق يې کولی شي، ځکه هغه عبادت نه دی، بلکې د نص او اجماع په دليل روا دي چې يو انسان له بل ژوندي او توانمند انسان څخه په عادي چارو کې مرسته وغواړي، البته په هغو کارونو کې چې توانايي يې ولري؛ د بېلګې په توګه د هغه د اولاد، خدمتګار او يا يې د سپي د شر په دفع کولو او يا داسې نورو چارو کې ترې مرسته وغواړي. يا لکه يو څوک چې د خپل کور په جوړولو کې له ژوندي حاضر انسان څخه مرسته وغواړي چې د دې کار ورتيا لري، يا له غايب څخه د فزيکي اسبابو پر مټ مرسته وغواړي لکه ليک ورليږل او داسې نور چې د کور په ودانولو، موټر جوړولو او دې ته ورته کارونو کې ورسره مرسته وکړي، او همدارنګه: په جهاد، جګړه او داسې نورو ځايونو کې له خپلو ملګرو د ملاتړ غوښتنه. لکه د موسی -عليه السلام- په کيسه کې د الله تعالی دا قول:

﴿...فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِى مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِى مِنْ عَدُوِّهِ...﴾

ژباړه: (...نو، هغه کس چې د ده له ډلې څخه و، له ده نه يې مرسته وغوښته، د هغه کس پر خلاف چې د ده له دښمنانو څخه و...) [القصص سورت: ۱۵ ايت].

او له مړو، پېريانو، ملايکو، ونو او ډبرو څخه د مرستې غوښتل د لوی شرک يوه بېله ده، او دا د خپلو معبودانو پر وړاندې د لومړنيو مشرکانو د عمل په څېر عمل دی لکه: عُزی، لات او داسې نور، همدا رنګه له هغو ژونديو کسانو

مرسته او ملاتړ غوښتل چې باور کيږي د ژونديو په منځ کې وليان دي، په هغو چارو کې چې يوازې الله جل جلاله يې د کولو توان لري لکه: د ناروغانو رغول، د زړونو هدايت، جنت ته تلل، د دوزخ له اوره ژغورل کېدل او داسې نور.

مخکني او نور هغه آيتونه او حديثونه چې ورته معنی لري، ټول پدې دلالت کوي چې په ټولو چارو کې د الله تعالی لور ته د زړونو سيخ کول او يوازې هغه په عبادت سره ځانګړی کول واجب دي، ځکه چې بندګان د همدې لپاره پيدا شوي او په همدې ورته امر شوی، لکه څنګه چې په آيتونو کې تېر شول، او همدا رنګه د الله تعالی په دې قول کې چې فرمايي:

﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا...﴾

ژباړه: [د الله عبادت وکړئ او هيڅ شی ورسره مه شريکوئ]. [النساء سورت: ۳۶ آيت]، او د الله تعالی دا قول:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ...﴾

ژباړه: [حال دا چې دوی ته حکم نه و ورکړی شوی مګر په دې چې دوی دې د الله عبادت کوي، په داسې حال کې چې دين (عبادت) دغه (الله) لره خالص کوونکي وي]. [البينة سورت: ۵ ايت]، او د معاذ رضي الله عنه په حديث کې د رسول الله صلی الله عليه وسلم وينا ده چې فرمايي:

«حَقُّ اللهِ عَلَى العِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

ژباړه: «د الله حق پر بنده ګانو دا دی چې عبادت یې وکړي او هیڅ شی ورسره شریک نه کړي». د دې حدیث پر صحت اتفاق شوی دی. او د ابن مسعود رضي الله عنه په حدیث کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا قول چې فرمایي:

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو لِلهِ نِدًّا؛ دَخَلَ النَّارَ».

ژباړه: «څوک چې پداسې حال کې مړ شو چې له الله سره یې شریک باله نو اور ته به داخل شي». بخاري روایت کړی. او په صحیحینو کې د ابن عباس رضي الله عنهما حدیث دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم کله معاذ یمن ته ولیږه نو ورته یې وویل:

«إِنَّكَ تَأْتِي قَومًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُم إِلَيهِ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ».

ژباړه: «ته داسې یو قوم ته ور روان یې چې اهل کتاب دي، نو لومړی شی چې ته یې بلنه ورکوې هغه پدې خبره ګواهي ورکول دي چې له الله پرته بل برحق معبود نشته مګر یو الله دی». او په بل لفظ کې دي:

«أُدْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللهِ».

ژباړه: «بلنه ورکړه تر څو ګواهي ورکړي چې نشته دی برحق معبود مګر یو الله دی او دا چې زه د الله رسول یم». او د بخاري په روایت کې دی:

«فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُم إِلَى أَنْ يُوَحِّدُوا اللهَ».

ژباړه: «نو لومړی شی چې ته يې بلنهورکوې هغه پدې خبره ګواهي ورکول دي چې له الله پرته بل حق معبود نشته مګر يو الله دی». او په صحيح مسلم کې له طارق بن أشيم الأشجعي رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ، وَكَفَرَ بِمَا يُعْبَدُ مِن دُونِ اللهِ؛ حَرُمَ مَالُهُ وَدَمُهُ، وَحِسَابُهُ عَلَى اللهِ جَلَّ جَلَالُهُ».

ژباړه: «چا چې :(لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ) ووېل: او په هر هغه څه يې کفر وکړ چې له الله جل جلاله پرته يې عبادت کيږي، نو د هغه مال او وينه حرام دي، او حساب يې د الله جل جلاله سره دی». او پدې معنا سره حديثونه ډير دي.

او دا توحيد د اسلام د دين اصل او د ملت بنسټ دی، او دا د چارې سر او تر ټولو مهم فرض دی، او د ثقلينو (انسانانو او پيريانو) له پيدابښت او د ټولو رسولانو -عليهم السلام-له راليږلو څخه حکمت دی، لکه څنګه چې پدې اړه آيتونه تېر شول، چې له جملې څخه يې د الله تعالى دا قول هم دی چې فرمايي:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ۝٥٦﴾

ژباړه: (او ما پيريان او انسانان نه دي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې دوی زما عبادت وکړي) [الذاريات سورت: ۵۶ ايت]، او پر دې له دلايلو څخه د الله جل جلاله دا قول دی چې فرمايي:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

ژباړه: (او یقینًا یقینًا مونږ په هر یو امت کې یو رسول لیږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت نه ځان وساتئ). [النحل سورت: ۳۶ آیت]، او د هغه سپیڅلي او لوړ ذات وینا چې فرمايي:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾﴾

ژباړه: (او له تا مخکې مو کوم رسول نه دی لیږلی مګر هغه ته مو وحي کړې چې له ما پرته بل په حقه معبود نشته، نو یوازې زما عبادت وکړئ). [الأنبياء سورت: ۲۵ آیت]. او د هغه جل جلاله دا وینا چې د نوح، هود، صالح او شعیب علیهم الصلاة و السلام په اړه یې فرمایلي چې هغوی خپلو قومونو ته وویل:

﴿...اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...﴾

ژباړه: (...تاسو د الله عبادت کوئ، ستاسو لپاره له هغه نه سوا (بل) هیڅ حق معبود نشته...). [الأعراف سورت: ۵۹ آیت]، او دا د ټولو رسولانو بلنه ده، لکه څنګه چې په تیرو دوو آیتونو کې اشاره شوې ده، او یقینا چې د رسولانو دښمنانو اقرار وکړ چې رسولانو یې دوی ته امر کړی و چې یوازې د الله عبادت وکړي او له نورو ټولو هغو معبودانو انکار وکړي

چې له هغه پرته يې عبادت شوی دی، لکه څنګه چې هغه -جل جلاله- د عاد په کيسه کې فرمايلي چې هغوی هود عليه الصلاة و السلام ته وويل:

﴿...أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا...﴾

ژباړه: (...آيا ته د دې لپاره مونږ ته راغلی يې چې مونږ د يو الله عبادت وکړو او هغه معبودان پرېږدو چې زمونږ پلرونو يې عبادت کاوه...) [الأعراف سورت: ۷۰ آيت]، او الله - پاک - د قريشو په اړه وويل چې کله زمونږ پيغمبر محمد -صلى الله عليه وسلم- هغوی ته بلنه ورکړه چې يوازې د الله عبادت وکړي او هغه څه پرېږدي چې دوی يې له هغه پرته عبادت کوي: له ملايکو، اولياوو، بوتانو، ونو او نورو څخه:

﴿أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَٰهًا وَاحِدًا إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ۝٥﴾

ژباړه: (ايا ده دغه معبودان يو اله وګرځول، بېشکه دا خامخا ډېر عجيبه څيز دی). [ص سورت: ۵ ايت]، او د دوی په اړه الله سبحانه وتعالى فرمايلي:

﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ۝٣٥ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ۝٣٦﴾

ژباړه: (بېشکه دوی (داسې) وو چې کله به دوی ته وويل شول چې له الله نه غير هېڅ لايق د عبادت نشته (نو) دوی به تکبر کاوه،

او دوی به ويل چې آيا مونږ به د يو لېوني شاعر لپاره د

خپلو باطلو معبودانو پرېښودونکي یو؟) [الصافات سورت: ۳۵، ۳۶ ایتونه]، او پدې معنا سره ډېرى آیتونه راغلي دي.

کوم آیتونه او حدیثونه مو چې ذکر کړل؛ الله تعالى دې ما او تاته په دین کې پوهه او د رب العالمین په حق کې بصیرت راکړې، لدې ټولو معلومیږي چې: دا دعاګاني او مرسته غوښتل چې تا یې په سوال کې یادونه وکړه، ټول د لوى شرک له ډولونو څخه دي؛ ځکه چې د الله نه غیر د بل چا عبادت او له هغه چا نه د چارو غوښتنه ده چې له الله پرته یې بل څوک ورتیا نه لري، لکه مړي او غائب خلک، او دا د پخوانیو له شرک څخه ډېر بد دى، ځکه چې هغوى به یوازې د راحت پر مهال شرک کاوه، او په سختیو کې به یې خاص د الله عبادت کاوه؛ ځکه هغوى پوهېدل چې هغه پاک ذات له سختیو څخه د دوى په ژغورنه قادر دى او بل هیڅوک یې نه شي خلاصولى، لکه چې په خپل مبین کتاب کې د هغو مشرکانو په اړه فرمایي:

﴿فَإِذَا رَكِبُواْ فِي ٱلۡفُلۡكِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ إِذَا هُمۡ يُشۡرِكُونَ ٦٥﴾

(او هر کله چې دوى سپاره شي په کښتیو کې نو رابولي الله تعالى لره، اخلاص کوي د هغه په بلنه کې نو هر کله چې دوى ته نجات ورکړي وچې ته، دغه وخت دوى شریک جوړوي (له الله تعالى سره). [العنکبوت سورت: ۶۵ آیت]، او الله پاک په یو بل آیت کې دوى مخاطبوي او فرمایي:

﴿وَإِذَا مَسَّكُمُ ٱلضُّرُّ فِي ٱلۡبَحۡرِ ضَلَّ مَن تَدۡعُونَ إِلَّآ إِيَّاهُۖ فَلَمَّا نَجَّىٰكُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ أَعۡرَضۡتُمۡۚ وَكَانَ ٱلۡإِنسَٰنُ كَفُورًا٦٧﴾

(او کله چې په سمندر کې څه کړاو در ورسيږي، له هغه (الله) پرته ټول هغه (معبودان) چې تاسو يې رابلئ، درنه ورک شي، خو چې بيا مو کله وچې ته راوژغوري نو ترې څنګ کوئ او انسان خو دی ناشکره). [الإسراء سورت: ۶۷ ايت].

که چيرې د دې وروستيو مشرکانو څخه يو ووايي: زموږ مطلب دا نه دی چې دا خلک پخپله ګټه رسوونکي دي، او زموږ ناروغان پخپله رغوي، يا موږ ته پخپله همدوی ګټه رارسوي، يا موږ ته پخپله زيان رارسوي، بلکې زموږ مطلب دا دی چې پدې کې الله تعالی ته شفاعت وکړي.

نو جواب دا دی چې وويل شي: همدا خو د لومړنيو کافرانو موخه او مراد و، د هغوی دا مقصد نه و چې خدايان يې پيدا کول کوي او روزي ورکوي، په خپله ګټه رسوي يا تاوان، ځکه دا خبره په هغه څه سره باطليږي چې الله تعالی د هغوی په اړه په قرآن کريم کې فرمايلي چې هغوی يې يوازې د شفاعت او روی ارزو درلوده چې د الله په وړاندې يې لري او دا چې الله تعالی ته يوه مرتبه نږدې دي، لکه چې الله پاک فرمايي:

﴿وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ

﴿هَـٰٓؤُلَآءِ شُفَعَـٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ...﴾

(او هغوی د الله نه پرته هغه څه لمانځي چې نه څه زیان ور رسولای شي او نه څه ګټه او دوی وايي چې دا د الله په وړاندې زموږ سپارښتګر دي...) [یونس سورت: ۲۸ ایت]، نو الله تعالی پرې په خپلې دې وینا سره رد وکړ چې فرمايي:

﴿...قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ﴾

(... ووایه: آیا تاسو الله له هغه څه خبروئ چې هغه ته نه په آسمانو کې معلوم دي او نه په ځمکه کې (یعني بالکل نشته) هغه پاک او لوړ دی له هغه څه چې دوی يې شریکوي). [یونس سورت: ۱۸ ایت]، نو الله پاک په ډاګه کړه چې هغه ذات داسې کوم شفاعت کوونکي په ځمکه او اسمان کې نه پېژني چې مشرکان يې قصد لري، او هغه څه چې الله تعالی يې په شتون نه پوهیږي معنا يې دا ده چې داسې څه نشته؛ ځکه چې له هغه ذات څخه هیڅ شی پټ نه دی. او الله تعالی فرمايلي:

﴿تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَكِيمِ ١ إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ

لَا يَهْدِى مَنْ هُوَ كَـٰذِبٌ كَفَّارٌ﴿٣﴾

ژباړه: (راتلل د دې كتاب د الله له طرفه دي چې زورور او حكمتونو والا دى.

موږ يقينا دا كتاب تا ته په حقه نازل كړى پس د يو الله عبادت كوه په داسې حال كې چې سوچه كوونكى يې الله لره په طاعت كې.

خبر اوسئ چې الله لره سوچه (له شركه پاك) دين (عقيده او عمل) دى او كومو خلكو چې له هغه پرته نور چاروا كي نيولي (او وايي چې) موږ خو د دې شيانو لمانځنه صرف د دې لپاره كوو چې الله ته مو په مرتبه كې ورنږدې كړي. بېشكه الله به د دوى تر منځ په هغه څه كې فيصله كوي چې د دوى پكې اختلاف دى، يقيناً الله هغه چا ته هدايت نه كوي چې دروغجن او ناشكره وي). [الزُّمَر سورت: ١-٣ ايتونه].

او دلته د دين معنا؛ عبادت دى، او عبادت د هغه او د هغه د رسول صلى الله عليه وسلم اطاعت دى لكه وړاندې چې تېر شول، او پدې كې: دعاء، مرسته غوښتل، ويره، هيله مندي، حلاله او نذر داخل دي، همدا رنګه پكې لمونځ، روژه او داسې نور چې الله او رسول يې پرې امر كړى شامل دي. نو هغه (جل جلاله) روښانه كړه چې عبادت يوازې د هغه لپاره دى، او دا چې پر بندګانو واجب دي هغه په عبادت سره ځانګړى كړي، ځكه چې پيغمبر ته يې د عبادت په خالصولو امر؛ تولو ته امر دى.

بيا الله تعالى د كافرانو په اړه وضاحت وكړ او ويې فرمايل:

﴿...وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ...﴾

ژباړه: (...او کومو خلکو چې له هغه پرته نور دوستان نیولي (او وايي چې) موږ خو د دوی عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې دوی نږدې کړي موږ الله ته...). [الزُّمَر سورت: ۳ ایت]. نو الله تعالی پرې پدې وینا سره رد وکړ:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

ژباړه: (...بېشکه الله به د دوی په مینځ کې په هغو خبرو کې فیصله کوي چې دوی په هغو کې اختلاف کوي، بېشکه الله لاربنوونه نه کوي هغه چا ته چې هغه دروغجن، ډېر ناشکره وي) [الزُّمَر سورت: ۳ ایت]، نو الله پاک پدې آیت کریمه کې روښانه کړه چې: کافرانو له الله تعالی پرته د خپلو اولیاوو عبادت د دې لپاره کاوه چې الله تعالی ته یې نږدې کړي؛ او همدا د پخوانیو او وسنیو کافرانو مقصد دی چې الله تعالی یې دا مقصد په خپلې دې وینا سره باطل ګرځولی چې فرمايي:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

ژباړه: (...بېشکه الله به د دوی تر منځ په هغه څه کې فیصله کوي چې د دوی پکې اختلاف دی، یقیناً الله هغه چا ته

هدايت نه کوي چې ډېر دروغجن او غټ کافر دی). [الزُّمَر سورت: ۳ ایت]، نو الله پاک د دوی دروغ په دې ادعا کې ښکاره کړل چې د دوی معبودان دوی الله ته نږدې کوي، او د هغوی په عبادت کولو سره يې ورته د هغوی کفر هم په ډاګه کړ، نو په دې توګه، هر څوک چې لږه پوهه ولري پوهيږي چې د لومړنيو کافرانو کفر يوازې په دې کې و چې دوی پيغمبران، اولياء، ونې، ډبرې او نور مخلوقات د خپل ځان او الله تر منځ د شفاعت کوونکو په توګه نيولي وو، او دا باور يې درلوده چې هغوی د الله له اجازې او رضايت پرته اړتياوې پوره کوي، لکه څنګه چې وزيران د واکمنانو پر وړاندې شفاعت کوي، نو الله تعالی يې د واکمنانو او ملکانو سره مقايسه کړل، او وايي: لکه څنګه چې يو څوک پاچا يا مشر ته اړتيا لري چې د ځانګړو کسانو او وزيرانو له لارې يې ورته شفاعت وشي، همداسې موږ هم هغه ته د هغه د پيغمبرانو او اولياوو په عبادت سره نږدې کيږو! او دا تر ټولو ستر باطل (باور) دی، ځکه چې هغه پاک ذات هيڅ سيال نلري، او هغه د مخلوق سره پرتله کيدی نه شي، او له اجازې پرته يې پر وړاندې څوک شفاعت نه شي کولی، او له موحدينو پرته بل چاته د شفاعت اجازه نه کوي، هغه پاک ذات پر هر څه قادر او په هر څه پوه دی، هغه تر ټولو زيات مهربان ذات دی، له هېچا ډار او ويره نه لري؛ ځکه چې هغه سپېڅلی ذات پر بندګانو غالب دی، او څنګه چې وغواړي په چارو کې يې تصرف کوي. د پاچاهانو او مشرانو برعکس؛ چې هيڅ نشي کولی، او د هغو کارونو لپاره چې خپله ترې عاجز دي يو چاته

اړتيا لري؛ لکه خپل وزيران، خاص خلک او عسکر، همدا رنګه اړتيا لري چې د نورو خلکو له احوالو خبر شي، نو يو څوک بايد معلومات ورکړي، ځکه خو اړتيا لري له خپلو خاصو خلکو او وزيرانو څخه يې يو څوک راضي کړي تر څو له اړمنو سره (مرسته وکړي)، او رب جل جلاله چې دی، نو هغه له خپلو ټولو مخلوقاتو څخه غني دی، پر هغوی يې له مورګانو زيات مهربان دی، عادل پادشاه دی، هر کار په خپل ځای کې کوي، څنګه چې د هغه د حکمت، علم او قدرت غوښتنه وي، نو روا نه دی چې له مخلوقاتو سره يې په هيڅ وجه پرتله شي، لدې امله هغه پاک ذات په خپل کتاب کې روښانه کړې: چې مشرکانو دا منلې ده چې هغه خالق، روزي ورکوونکی او چار سازی، هغه ذات دی چې په سختيو کې مرستې ته رسيدنه کوي، مصيبت لرې کوي، ژوندي کول، مړه کول او داسې نورې کړنې تر سره کوي. او يقينا چې د مشرکانو او پيغمبرانو ترمنځ شخړه يوازې الله جل جلاله ته په اخلاص سره عبادت کولو کې ده، لکه چې فرمايي:

﴿وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَهُمۡ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ...﴾

ژباړه: (او که ودې پوښتل چې هغوی چا پيدا کړي، هرومرو به وايي: الله...) [الزخرف سورت: ۸۷ آيت]. او الله تعالی فرمايلي:

﴿قُلۡ مَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ أَمَّن يَمۡلِكُ ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَمَن يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّ

﴿وَمَن يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُۚ فَقُلۡ أَفَلَا تَتَّقُونَ٣١﴾

ژباړه: (ورته ووایه: له اسمان او ځمکې نه څوک تاسو ته روزي درکوي او د اورېدو او لیدو واک څوک لري، او څوک دی چې ژوندی له مړي راوباسي او مړی له ژوندي راوباسي او د (نړۍ) چارې څوک سموي؟ نو ژر به ووايي چې: الله، نو ورته ووایه: آیا نو تاسو نه وېرېږئ) [یونس سورت: ۳۱ ایت]، او پدې معنا سره ډېرى آیتونه راغلي دي.

پدې اړه آیتونه تېر شول چې د پیغمبرانو او امتونو تر منځ شخړه یوازې الله تعالی ته په اخلاص سره عبادت کولو کې وه، لکه چې هغه ذات فرمایي:

﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ...﴾

ژباړه: (او موږ هر ولس ته یو رسول لیږلی وو چې د الله عبادت وکړئ او له باطلو معبودانو ځان وساتئ...) [النحل سورت: ۳۶ آیت]، او هغه آیتونه چې پدې معنا سره راغلي دي. او هغه پاک ذات د خپل سپېڅلي کتاب په ډېرى ځایونو کې د شفاعت خبره تشریح کړې ده، الله تعالی فرمایلي:

﴿...مَن ذَا ٱلَّذِي يَشۡفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذۡنِهِۦ...﴾

ژباړه: (دا به څوك وي چې د هغه له خوښې پرته د چا سپارښتنه ورته وکړي؟) [البقرة سورت: ایت ۲۵۵]، او الله تعالی فرمایلي:

﴿وَكَم مِّن مَّلَكٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ لَا تُغۡنِي شَفَٰعَتُهُمۡ شَيۡـًٔا إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ أَن يَأۡذَنَ ٱللَّهُ لِمَن يَشَآءُ وَيَرۡضَىٰٓ ٢٦﴾

ژباړه: (او په آسمانونو کې ځومره ملايکې دي چې سپارښتنه يې هيڅ ګټه نه شي رسولای، مګر له هغه وروسته چې الله اجازه ورکړي چاته چې وغواړي او پرې رضا شي). [النجم سورت: ۲۶ آيت].

او د ملايکو په اړه يې فرمايلي:

﴿...وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ وَهُم مِّنۡ خَشۡيَتِهِۦ مُشۡفِقُونَ﴾

ژباړه: (...او پرته له هغه چا چې (د الله ورته) رضا وي، بل د هيچا سپارښتنه نه کوي او د هغه له وېرې ډارېدونکي دي). [الأنبياء سورت: ۲۸ آيت].

او هغه - جل جلاله - فرمايلي چې د خپلو بندګانو لپاره کفر نه خوښوي، بلکې خوښ ګڼي چې هغوی شکر ګذاره اوسي، او د هغه شکر ادا کول د هغه توحيد او د هغه پر طاعت عمل کول دي، الله تعالی فرمايلي:

﴿إِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنكُمۡۖ وَلَا يَرۡضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلۡكُفۡرَۖ وَإِن تَشۡكُرُواْ يَرۡضَهُ لَكُمۡ...﴾

ژباړه: (که تاسو کفر وکړئ نو الله يقيناً له تاسي بې پروا دی او هغه خپلو بندګانو ته کفر نه خوښوي او که شکر وکړئ نو دا درته خوښوي...) [الزمر سورت: ۷ آيت].

او بخاري په خپل صحيح کې له ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت کړی چې هغه وويل: ای د الله رسوله! ستا په شفاعت نېکمرغه انسان څوک دی؟ هغه وفرمايل:

«مَنْ قَالَ: لَا إِلهَ إِلَّا اللهُ خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ».

ژباړه: «چا چې د زړه له اخلاصه (لا إله إلا الله) ويلي وي». او يا يې فرمايلي:

«مِنْ نَفْسِهِ».

«يعنې د زړه د اخلاصه».

او په صحيح کې له أنس رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي:

«لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ، فَتَعَجَّلَ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَتَهُ، وَإِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً لِأُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَهِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا».

ژباړه: «د هر نبي لپاره يوه دعا وي چې قبلېږي، نو هر نبي په خپله دعا کې بيړه وکړه، او ما خپله دعا د قيامت په ورځ د خپل امت لپاره د شفاعت په توګه ساتلې ده، له دې به -ان شاء الله- زما هغه امتي برخمن کيږي چې مړ شي او هيڅ شی يې د الله سره نه وي شريک کړی». او پدې معنا سره حديثونه ډير دي.

او ټول آيتونه او حديثونه مو چې ذکر کړل پدې دلالت کوي

چې عبادت يوازې د الله حق دی، او هيڅ چا ته روا نه دي چې څه شی ترې بل چاته صرف کړي، نه پيغمبرانو او نه بل چاته او دا چې شفاعت د الله ملکيت دی لکه چې فرمايي:

﴿قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعًا...﴾

ژباړه: (ورته ووايه: سفارش ټول د الله په واک کې دی...) [الزمر سورت: ۴۴ آيت]. او هيڅوک د شفاعت مستحق نه ګرځي مګر هغه وخت چې شفاعت کوونکي ته اجازه وشي، او له هغه چا څخه الله راضي شي چې شفاعت يې کيږي، او هغه سپيڅلی ذات يوازې توحيد خوښوي، لکه وړاندې چې تېر شول. نو پر دې اساس: مشرکانو ته په شفاعت کې برخه نشته، او الله تعالی دا خبره په خپلې دې وينا سره روښانه کړې ده چې فرمايي:

﴿فَمَا تَنفَعُهُمۡ شَفَٰعَةُ ٱلشَّٰفِعِينَ ۝٤٨﴾

ژباړه: (نو بيا به د سپارښت کوونکو سپارښت څه ګټه ور ونه رسوي). [المدثر سورت: ۴۸ آيت]. او الله تعالی فرمايلي:

﴿...مَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ حَمِيمٖ وَلَا شَفِيعٖ يُطَاعُ﴾

ژباړه: (...د ظالمانو به نه کوم دوست وي او نه څوک سپارښتونکی چې خبره يې ومنل شي). [غافر سورت: ۱۸ ايت].

او ښکاره ده چې ظلم کله مطلق ذکر شي نو مراد ترې په الله تعالی شرک کول وي، الله تعالی فرمايلي:

﴿...وَٱلۡكَٰفِرُونَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ﴾

ژباړه: (...او ظالمان اصلاً هغه کسان دي چې د کفر لاره غوره کوي). [البقرة سورت: ۲۵۴ ایت]. او الله تعالی فرمایلي:

﴿...إِنَّ ٱلشِّرۡكَ لَظُلۡمٌ عَظِيمٞ﴾

ژباړه: (...یقیناً شرك یو ستر ظلم دی). [لقمان سورت: ۱۳ آیت].

او د کوم څه یادونه دې چې په سوال کې وکړه؛ چې ځینې صوفیان په جوماتونو او نورو ځایونو کې وایي: اللهم صل على من جعلته سببًا لانشقاق أسرارك الجبروتية، وانفلاقًا لأنوارك الرحمانية، فصار نائبًا عن الحضرة الربانية، وخليفة أسرارك الذاتية.. إلخ. یعني ای الله پر هغه چا دې رحمت نازل کړه چې تا د خپلو جبروتي رازونو د راسپړلو او ستا د رحماني انوارو د چاودېدلو سبب ګرځولی، چې پدې سره د ربانیت د حضور استازی او د ذاتي رازونو خلیفه ګرځېدلی دی.. تر پای.

نو جواب یې دا دی چې وویل شي: دا او دې ته ورته څرګندوني د هغه تکلف او مبالغې یوه برخه ده چې زموږ پیغمبر محمد صلی الله علیه وسلم یې په اړه خبرداری ورکړی، لکه په صحیح مسلم کې چې د عبدالله بن مسعود رضی الله عنه په روایت کې راغلي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي:

«هَلَكَ الْمُتَنَطِّعُونَ» قَالَهَا ثَلَاثًا.

ژباړه: «تشدد کوونکي هلاک شول» درې ځلې يې دا خبره وکړه.

امام خطابي رحمه الله فرمايلي: متنطع: هغه چاته ويل کيږي چې د اهل کلام (منطقيانو) د عقيدې مطابق په يو شي کې د پلټنې په موخه ژور ننوځي په ژوره توګه ورډوبيږي او په پلټنه کې ورپسې ځان په زحمت کوي، او په هغه څه کې لاسوهنه کوي چې اړه ورپورې نه لري او په هغه څه پسې ژوره پلټنه کوي چې عقلونه يې ورته نه رسيږي.

أبو السعادات ابن الأثير وايي: هغه خلک چې په خبرو کې ژور ځي او افراطيت کوي، د مريو (حلقونو) له بيخ څخه غږيږي، دا کلمه له (نطع) څخه اخېستل شوې چې د خولې پورته غار ته وايي، بيا د هر هغه څه لپاره وکارول شوه چې انسان پکې ژور ځی؛ هغه که وينا يې يا کړنه.

او هغه څه چې دوو ژبپوهه امامانو يې يادونه کړې، نو تا او هر هغه چاته چې لږ څه بصيرت ولري روښانه کيږي چې زموږ پر پيغمبر او سردار، صلى الله عليه وسلم دا ډول درود ويل د هغه تکلف يو ډول دی چې منع ترې راغلې ده. او مسلمان بايد پدې اړه په رسول الله صلى الله عليه وسلم په درود ويلو کې ثابت شوی کيفيت تعقيب کړي، او همدا ورته بسنه کوي.

له دې جملې هغه حديث دی چې بخاري او مسلم په خپلو صحيحينو کې روايت کړی او الفاظ د بخاري دي؛ د کعب بن

عجرة رضي الله عنه څخه روايت دی چې صحابه کرامو رضي الله عنهم وويل: ای د الله رسوله! موږ ته الله امر کړی چې پر تا درود ووايو، نو څنګه درود درباندې ووايو؟ هغه وفرمايل:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

ژباړه: «ووايئ: يا الله! پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پرکورنۍ رحمت و اوروه، لکه پر ابراهيم عليه السلام او د هغه پرکورنۍ دې چې ورولی و، بېشکه ته ستايل شوی او لوی يې. يا الله ! پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پر کورنۍ برکتونه و اوروه، لکه پر ابراهيم - عليه السلام - او د هغه پرکورنۍ دې چې ورولي و، بېشکه ته ستايل شوی او لوی يې».

او په صحيحينو کې له أبی حميد الساعدي رضي الله عنه څخه روايت دی: هغوی وويل: ای د الله رسوله! پر تا څنګه درود ووايو؟ هغه وفرمايل:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ

كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

ژباړه: «ووايئ: اى الله، پر محمد - صلى الله عليه وسلم - او د هغه په کورنۍ رحمت نازل کړه لکه څنګه چې تا د ابراهيم -عليه السلام- په کورنۍ رحمت ليږلی، او پر محمد - صلى الله عليه وسلم - او د هغه په کورنۍ برکتونه نازل کړه لکه څنګه چې تا د ابراهيم -عليه السلام- پر کورنۍ برکت نازل کړی وو، بېشکه ته ستايل شوی او لوی يې».

او په صحيح مسلم کې له أبو مسعود الأنصاري رضي الله عنه څخه روايت دی وايي چې بشير بن سعد وويل: اى د الله رسوله! الله تعالى موږ ته امر کړی چې پر تا درود ووايو، نو څنګه درود درباندې ووايو؟ هغه چپ شو، بيا يې وفرمايل:

«قُولُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ؛ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبرَاهِيمَ فِي العَالَمِينَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَالسَّلَامُ كَمَا عَلِمتُم».

ژباړه: «ووايئ: يا الله! پر محمد - صلى الله عليه وسلم - او د هغه پرکورنۍ رحمت نازل کړه، لکه پر ابراهيم -عليه السلام- دې چې نازل کړی. او پر محمد صلى الله عليه وسلم او د هغه پر کورنۍ برکتونه نازل کړه، لکه پر ابراهيم - عليه السلام - دې چې نازل کړی، بېشکه ته ستايل شوی او لوی

يي». او سلام پرې داسې وايئ لکه چې وړاندې پوه شوئ.

دا او دې ته ورته نور الفاظ چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت دي، هغه څه دي چې يو مسلمان يې بايد په خپلو دعاګانو او په رسول الله صلی الله علیه وسلم په سلام ويلو کې وکاروي، ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم تر ټولو خلکو ښه پوهيږي چې د هغه په اړه څه کارول مناسب دي، او پدې هم تر هر چا ښه پوهيږي چې د هغه د رب په اړه کوم الفاظ وکارول شي.

او هغه تکلفي او نوي جوړ شوي الفاظ او هغه چې کيدى شي غلطه معنى ولري؛ لکه کومې کلمې چې په پوښتنه کې ذکر شوي دي، نو دا هغه څه دي چې بايد ونه کارول شي، ځکه چې تکلف پکې دی، او کيدی شي په باطله معناوو سره تفسير شي، سربيره پر دې د هغو الفاظو خلاف دي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ټاکلي او د امت لارښوونه يې ورته کړې ده، او هغه صلی الله علیه وسلم تر ټولو پوه او ټولو ته غوره نصيحت کوونکی او له تکلف څخه لرې انسان دی، پر هغه دې د خپل رب له طرفه غوره درود او سلام وي.

پدې سره زه هيله لرم، څه مو چې د توحيد د حقيقت، د شرک د حقيقت، په دې برخه کې د لومړنيو او وروستنيو مشرکانو ترمنځ د توپير، او په رسول الله صلی الله علیه وسلم د درود ويلو د مشروع کيفيت په اړه بيان کړل د يو زده کوونکي لپاره بسنه وکړي او د حق پسې پلټونکي ته د قناعت وړ وګرځي. او هغه څوک چې د حق پېژندلو ته ليوالتيا نه لري؛ نو هغه د خپلو خواهشاتو پيرو دی، الله تعالی فرمايلي:

﴿فَإِن لَّمۡ يَسۡتَجِيبُواْ لَكَ فَٱعۡلَمۡ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهۡوَآءَهُمۡۚ وَمَنۡ أَضَلُّ مِمَّنِ ٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ بِغَيۡرِ هُدٗى مِّنَ ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلظَّٰلِمِينَ ٥٠﴾

ژباړه: (نو كه ستا خبره يې ونه منله نو پوه شه چې هغوى ايله خپلو هوسونو پسې روان دي، او تر هغه چا زيات بې لارې به څوك وي چې د الله لخوا له لارښوونو پرته خپلو هوسونو پسې درومي؟ بې شكه الله ظالمو خلكو ته هدايت نه كوي). [القصص سورت: ٥٠ ايت].

نو پدې آيت كريمه كې الله -جل جلاله- روښانه كړه چې خلک، د هغه څه په اړه چې الله تعالى پرې خپل پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم د لارښوونې او حق دين سره راليږلى دوه ډوله دي:

يو يې هغه ډول خلک دي چې د الله او د هغه د رسول منونكي دي.

دويم: هغه څوک دی چې د خپلو خواهشاتو پيرو دی؛ او هغه (جل جلاله) فرمايي چې له هغه چا ډېر گمراه بل څوک نشته چې د الله له لارښوونو پرته د خپلو خواهشاتو پيروي كوي.

موږ له الله -جل جلاله- څخه سوال كوو چې د نفساني خواهشاتو له پيروی څخه مو وژغوري، همدا رنګه ترې سوال كوو چې مونږ، تاسو او زمونږ ټول وروڼه د الله جل جلاله او د هغه د رسول صلى الله عليه وسلم منونكي، د هغه

شریعت ته درناوی کوونکي، او له هر هغه څه نه ځان ساتونکي وګرځوي چې د شریعت خلاف وي لکه: بدعتونه او د خواهشاتو پیروي .. بېشکه چې هغه سخي او مهربان ذات دی.

وصلى الله على عبده ورسوله نبينا محمد وآله وأصحابه وأتباعه بإحسان إلى يوم الدين.

***

ps٣٩٧v ٤,٠- ٢٠٢٦/٠٨/١٧

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages.